

**ΘΕΜΑ:
« ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ »**

ΤΣΕΝΕΜΠΗ ΕΛΒΙΝΑ Α.Μ 4294

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΡΙΓΓΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2007

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός και στόχος μελέτης

Σκοπός της μελέτης αυτής είναι, αρχικά να εξετάσουμε το κατά πόσο το υπάρχον μοντέλο της τουριστικής ανάπτυξης έχει επωφελήσει το νησί της Κέρκυρας. Γι' αυτό το λόγο παρατέθηκαν κάποια στοιχεία ζήτησης και προσφοράς-με τη χρήση στατιστικών στοιχείων-έτσι ώστε να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα.

Πιο ειδικά όμως ο κύριος στόχος της μελέτης αυτής είναι η παρουσίαση των θεματικών και λοιπών μορφών τουρισμού, που έχουν τη δυνατότητα και τις προοπτικές να αναπτυχθούν στο νησί, και κατά πόσο η Κέρκυρα είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε αυτές τις μορφές τουρισμού.

Επίσης μέσα από τη διεξαγωγή πρωτογενούς έρευνας, με δείγμα τοπικούς φορείς τις Κέρκυρας, και θέμα τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, έχουμε τις απόψεις των φορέων σε ερωτήσεις σχετικές με την αναγκαιότητα αλλαγής πορείας και ανάπτυξης διαφόρων εναλλακτικών προτύπων τουρισμού.

Περίγραμμα μελέτης

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζονται οι όροι του τουρισμού και της τουριστικής ανάπτυξης. Γίνεται μικρή αναφορά στην εξέλιξη της τουριστικής ανάπτυξης και τις επιδράσεις της σε διάφορα μέρη του κόσμου με το πέρασμα των χρόνων. Γίνεται ακόμα, λεπτομερής αναφορά και ανάλυση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικοπολιτιστικών επιπτώσεων της τουριστικής ανάπτυξης. Γίνεται περιγραφή της εξέλιξης της ελληνικής τουριστικής πραγματικότητας. Αναφέρετε το πότε ξεκίνησε ο τουρισμός και η σημασία του για τη χώρα μας μέσα από ορισμένα μεγέθη. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο συγκεκριμενοποιούνται τα πράγματα και εξετάζουμε αποκλειστικά την περίπτωση της Κέρκυρας όσον αφορά την τουριστική ανάπτυξη. Αρχικά γίνεται περιγραφή των Ιονίων νήσων μιας και η Κέρκυρα είναι κομμάτι του Ιονίου. Ύστερα παρουσιάζεται η σημασία του τουρισμού για το νησί της Κέρκυρας και αναφέρονται λίγα ιστορικά στοιχεία για το πότε ξεκίνησε η τουριστική ανάπτυξη σ' αυτό. Στη συνέχεια παρατίθενται ορισμένα τουριστικά στοιχεία ζήτησης και προσφοράς, και το κεφάλαιο τελειώνει με τις αδυναμίες του νησιού σαν τουριστικός προορισμός.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζεται η υπό μελέτη περίπτωση, δηλαδή οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Κέρκυρα. Το κεφάλαιο ξεκινά με λίγα λόγια όσο αφορά την στροφή στον ποιοτικό τουρισμό. Το γιατί είναι αναγκαίο να γίνει και με ποιόν τρόπο μπορεί να γίνει. Στη συνέχεια γίνεται σύγκριση του μαζικού με τον εναλλακτικό τουρισμό και ακολουθούν ο ορισμός του εναλλακτικού τουρισμού και η ιστορική αναδρομή του για την Κέρκυρα. Τέλος, γίνεται παρουσίαση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στην Κέρκυρα.

Συνεχίζοντας στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την ποιοτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται η αποτίμηση των εναλλακτικών μορφών για τον τουρισμό της Κέρκυρας και η συμβολή τους στον τουρισμό. Τέλος, δίνονται κάποιες προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη των ειδικών αυτών μορφών τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ

1.1 Ορισμός τουρισμού και ανάπτυξης

Ο τουρισμός είναι το κοινωνικό φαινόμενο που ως γνωστόν δημιούργησε την τουριστική βιομηχανία. Σήμερα θεωρείται από τις πιο ισχυρές βιομηχανίες παγκοσμίως με γρήγορους ρυθμούς ανάπτυξης, ιδιαίτερα κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες.

Ο όρος τουρισμός έχει αγγλική προέλευση από τον αντίστοιχο όρο "touring" που προέρχεται από τη γαλλική λέξη "tour" που σημαίνει γύρος, περιοδεία, ταξίδι. Η επικρατέστερη εξήγηση του όρου «τουρίστας» είναι «ο ταξιδιώτης χάριν ψυχαγωγίας», και αντίστοιχα του «τουρισμού» η «μετακίνηση χάριν ψυχαγωγίας» (Ρίγγας 2003).

Ο τουρισμός στην σύγχρονη μορφή του θα μπορούσε σε γενικές γραμμές να οριστεί σαν ένα φαινόμενο αντικατοπτρίζει την θεμιτή επιθυμία του ατόμου για προσωρινή μετακίνηση από το μόνιμο τόπο κατοικίας του σε έναν άλλο με σκοπό να γνωρίσει νέους τόπους, να επωφεληθεί από ψυχαγωγικές δραστηριότητες και να ξεφύγει από την ρουτίνα της καθημερινότητας.

Η ανάγκη λοιπόν αυτή των ανθρώπων για τουρισμό δημιουργεί με την σειρά της ανάγκη για τουριστική ανάπτυξη σε διάφορους προορισμούς οι οποίοι έχουν το πλεονέκτημα να διαθέτουν ήδη τους φυσικούς πόρους (κλίμα, περιβάλλον, κλπ.) που είναι ο κύριος πόλος έλξης των τουριστών. Με άλλα λόγια, η τουριστική ζήτηση είναι ο κύριος παράγοντας που επηρεάζει την τουριστική ανάπτυξη και τις μορφές της. Έχει την δυνατότητα και την δύναμη να παράγει νέους προορισμούς, να κατασκευάζει ειδικά τουριστικά προϊόντα και να επιτρέπει την εμπλοκή όλο και μεγαλύτερου αριθμού χωρών του κόσμου στην διαδικασία της τουριστικής ανάπτυξης.

Αν θέλαμε να δώσουμε έναν ορισμό στην τουριστική ανάπτυξη θα μπορούσαμε να πούμε ότι: Τουριστική ανάπτυξη είναι η τουριστική διαδικασία η οποία αν παρατηρήσουμε το κάθε της στάδιο εξυπηρετεί την αύξηση της ποιότητας του τουρίστα αλλά και του κατοίκου προς τον τουρισμό του. Συνήθως, συνδέεται με την υποδομή που δημιουργείται για ο εσωτερικό εμπόριο και τον τουρισμό (Butler 1980).

Κύρια χαρακτηριστικά της τουριστικής ανάπτυξης είναι η ταξιδιωτική κίνηση των τουριστών καθώς και οι κοινωνικές, πολιτικές και τεχνολογικές τάσεις της αγοράς.

Η διαδικασία της τουριστικής ανάπτυξης είναι ένα ιστορικό γεγονός το οποίο οδήγησε στην σημερινή κατάσταση της τουριστικής βιομηχανίας. Τα τελευταία χρόνια η πορεία της τουριστικής ανάπτυξης σημαδεύεται από την συνεχή εξάρτηση από τους tour operators και τον ανταγωνισμό νέων περιοχών (Moutafi 1997). Αυτό συμβαίνει

γιατί το τουριστικό προϊόν έχει αρχίσει να φθείρεται και επειδή η τουριστική ανάπτυξη προκαλεί αλλαγές -θετικές ή αρνητικές- οι οποίες δεν ερευνώνται αλλά παραμελούνται γιατί δεν θεωρούνται κύρια θέματα.

Παράλληλα με την τουριστική ανάπτυξη ο τουρισμός στο σύνολό του έχει υποστεί αλλαγές τα τελευταία χρόνια. Έρευνες πάνω στον τουρισμό έδειξαν ότι από το 1970 και μετά άρχισαν να φαίνονται όλες οι αρνητικές επιδράσεις στον τουρισμό σε διάφορα μέρη του κόσμου με ανεπτυγμένη τουριστική βιομηχανία. Παρατηρήθηκε λοιπόν, πως ο τουρισμός είχε εισχωρήσει στην κουλτούρα των περιοχών αυτών, είχε διαφθαρεί ο τόπος διαβίωσης, ξεκίνησε η εγκληματικότητα αλλά και το περιβάλλον είχε αρχίσει πλέον να καταστρέφεται από τον κακό χειρισμό του από τους τουρίστες και από τους τόπιους (de oliveira 2002).

Παρακάτω θα παρατεθούν κάποιες από τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης και του τουρισμού. Μας κάνει άραγε καλό ή κακό η ανάπτυξη της βιομηχανίας του τουρισμού; Μας επιφέρει περισσότερα από όσα μας παίρνει;

1.2 Επιπτώσεις τουριστικής ανάπτυξης

Με τον όρο επιπτώσεις εννοούμε όλες τις “αλλαγές” που επέρχονται στην οικονομία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και το περιβάλλον των περιοχών όπου αναπτύσσεται ο τουρισμός και σχετίζεται με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του τουριστικού τομέα (Τσάρτας 1996).

1.2.1 Επιπτώσεις στην οικονομία

Οικονομία είναι η επιστήμη η οποία ασχολείται κυρίως με την παραγωγή, την διανομή και την κατανάλωση του εισοδήματος και με τα προβλήματα της δουλειάς και της φορολογίας (Rybkena 2002). Η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στους ταξιδιώτες και τους τουριστικούς προορισμούς φαίνεται κυρίως μέσα από την αρχή της προμήθειας και της ζήτησης.

Παρακάτω θα δούμε τους σημαντικότερους κλάδους οικονομικών θετικών και αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής ανάπτυξης.

✓ Ξένο συναλλάγμα: Απ’ ότι φαίνεται υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες για την απόκτηση ξένου συναλλάγματος και ο πιο διαδεδομένος είναι αυτός της εξαγωγής προϊόντων. Τα εξαγόμενα προϊόντα είναι κυρίως αγροτικά, πράγμα που βοηθά στην εύκολη υποκατάστασή τους, όμως επειδή ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος οι τιμές μειώνονται όπως και οι φυσικοί πόροι που είναι απαραίτητοι για την συντήρηση και οικονομική

ανάπτυξη των περιοχών. Ο τουρισμός είναι φορέας ξένου συναλλάγματος αλλά πολλές φορές ο όγκος συναλλάγματος που μένει στην χώρα μας είναι μικρότερος του επιθυμητού. Μια σημαντική αιτία αδυναμίας του τουρισμού για να εισάγει ξένο συνάλλαγμα είναι η μεγάλη ανταγωνιστικότητα.

✓ Απασχόληση: Η σημασία του τουρισμού στην απασχόληση σηματοδοτείται από το γεγονός ότι στο σύνολο των τουριστικών επιχειρήσεων απασχολούνται σήμερα εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι. Ο τουρισμός χαρακτηρίζεται ως τομέας έντασης εργασίας και δημιουργεί θέσεις εργασίας. Το μόνο “αρνητικό” όσον αφορά την απασχόληση είναι ο εποχικός της χαρακτήρας. Λόγω του εποχικού χαρακτήρα μπορούμε να πούμε ότι επηρεάζει το χαρακτήρα της απασχόλησης, η οποία είναι πολλές φορές ανειδίκευτη και περιστασιακή ή εμφανίζεται με τη μορφή αυτοαπασχόλησης (τουριστικά καταστήματα κλπ.). Η εποχικότητα αυτή “αναγκάζει” πολλές φορές τους εργαζόμενους να συνδυάζουν την εργασία τους στον τουρισμό με άλλες απασχολήσεις (π.χ. γεωργία, βιομηχανία), για να μπορέσουν να ζήσουν μία πιο άνετη ζωή.

✓ Περιφερειακή ανάπτυξη και ανάπτυξη υποδομών: Η ανάπτυξη του τουρισμού αύξησε τα εισοδήματα, την απασχόληση, τις επενδύσεις και διέυρυνε την βάση της παραγωγικής οικονομίας με αποτέλεσμα να σταματήσει η μετανάστευση και να βελτιωθεί το επίπεδο και η ποιότητα ζωής. Ειδικότερα σε περιοχές με πλούσιους τουριστικούς πόρους, η ανάπτυξη είναι εξαιρετικά δυναμική χρόνο με το χρόνο. Όσοι υποστηρίζουν την τουριστική ανάπτυξη πιστεύουν πως ο τουρισμός χρησιμοποιεί προς όφελός του την υποδομή. Όταν δεν υπάρχει υποδομή, για να αντιμετωπίσουν π.χ. τα προβλήματα μιας κοινότητας, ο τουρισμός λειτουργεί ως οικονομικός παράγοντας για την ανάπτυξη νέων έργων.

✓ Φορολογία και πληθωρισμός: Κατά το πόσο επιδρά ο τουρισμός στην φορολογία δεν έχει μελετηθεί ακόμη, αλλά οι ερευνητές δέχονται τον τουρισμό ως μια δύναμη παραγωγής φορολογικών εσόδων για το κράτος. Τα έσοδα αυτά μπορούν να προέρχονται από: α)επενδύσεις στον τουριστικό τομέα οι οποίες δημιουργούν νέες επιχειρήσεις β)τον μεγάλο αριθμό απασχολούμενων στον τομέα, η πλειοψηφία των οποίων έχει υψηλά εισοδήματα και αντίστοιχη καταναλωτική δαπάνη.

Επιπλέον από τις πρώτες ενδείξεις των οικονομικών επιπτώσεων είναι οι αλλαγές στην τιμολόγηση της γης λόγω της ταχύτατης οικοπεδοποίησης. Όσο όμως αυξάνεται η τιμή της γης, αυτοί που επενδύουν σε ακίνητα γνωρίζουν την αύξηση της φορολογίας η οποία θα επέλθει με τη κίνησή τους αυτή (Thyrot 1975).Η κίνηση αυτή σχετίζεται με τη γενικότερη τάση που υπάρχει για χωρική επέκταση των δραστηριοτήτων ιδιαίτερα σε περιοχές με μαζικό οργανωμένο τουρισμό.

1.2.2 Κοινωνικό-πολιτιστικές επιπτώσεις

Οι αναφορές για τις κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις είναι λίγες, καθώς είναι δύσκολο να εκτιμήσουμε ποσοτικά αυτές τις αναφορές. Η κοινωνική αλλαγή δεν είναι απαραίτητα και πολιτισμική αλλαγή αλλά σίγουρα είναι προάγγελός της.

Η κοινωνικό-πολιτιστική αλλαγή είναι εμφανής μέσα απ' την επιρροή της θρησκείας, τα έθιμα, τις τέχνες, τη μουσική, τις παραδόσεις του λαού, τη λογοτεχνία κ.α. Είναι εμφανής ακόμα από τα μνημεία και τα αξιοθέατα τα οποία είναι κληρονομιά των προγόνων μας.

Κάποια είδη κοινωνικό-οικονομικών επιπτώσεων είναι αυτά που θα συναντήσουμε παρακάτω.

α)Αλλαγές στην κοινωνική δομή.

Αυτό συμβαίνει με την επίδραση του τουρισμού καθώς οι νέοι προτιμούν να ασχολούνται με την τοπική βιομηχανία παρά με τις παραδοσιακές δεξιότητες του τόπου τους (Kousis 1989).Εκτός από συνέπειες και προβλήματα μπορεί να επιφέρει και να βελτιώσει την ποιότητα ζωής. Οι νέες θέσεις εργασίας δημιουργούν πολλαπλά εισοδήματα, έμφαση στην αγοραστική δύναμη και απόκτηση αγαθών που μέχρι πρότινος ήταν απαγορευμένα.

β)Αλλαγές στη γλώσσα

Η απώλεια της τοπικής διαλέκτου παρατηρείται όταν άλλες χώρες υιοθετούν την γλώσσα των επισκεπτών τους επειδή δε μπορούν να επικοινωνήσουν με τους ιθαγενείς λόγω διαφορετικής διαλέκτου.

γ)Η μετακίνηση των ανθρώπων

Οι άνθρωποι μετακινούνται ελεύθερα μέσα σε μια χώρα προκειμένου να βρουν νέες ευκαιρίες εργασίας και απασχόλησης και αυτό επειδή άνθρωποι διαφορετικών θρησκευτικών αντιλήψεων αναμειγνύονται και μοιράζονται τις πολιτιστικές τους αξίες. Οι μετανάστες αυτοί φέρνουν μαζί τους νέες πολιτισμικές αξίες οι οποίες δεν προκύπτουν μόνο μέσα απ' την ανάμειξη των πολιτισμών αλλά και με τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.

δ)Αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις, τα ήθη και έθιμα.

Ο τρόπος με τον οποίο αναπτύσσεται ο τουρισμός υιοθετώντας έναν τρόπο ζωής με χαρακτηριστικά αστικοποίησης και εκσυγχρονισμού, επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις, τα ήθη και τα έθιμα. Τέτοιες είναι οι σχέσεις των 2 φύλλων, στον τρόπο συμπεριφοράς, στην εκτίμηση της τοπικής παράδοσης, στα έθιμα, στις σχέσεις ανάμεσα σε άτομα της ίδιας κοινότητας, οι οποίες προκαλούνται άμεσα η έμμεσα.

ε)Εμπορευματοποίηση πολιτισμού και παράδοσης.

Η μετατροπή του πολιτισμού σε 'εμπόρευμα', καθώς αναξιοποίητα πολιτιστικά στοιχεία αιώνων αξιοποιούνται λόγω της τουριστικής ανάπτυξης και αποτελούν μέρος τουριστικών πακέτων προσελκύοντας αριθμητικά μεγάλα τουριστικά ρεύματα. Χωρίς να παραγνωρίζεται η πολιτιστική σπουδαιότητά της η όλη οικονομική σημασία για τουριστικά γραφεία και κρατικές υπηρεσίες παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Μορφές τοπικού πολιτισμού όπως π.χ. πολιτιστικές εκδηλώσεις, βιοτεχνικά προϊόντα, χειροτεχνήματα κλπ. μετατρέπονται σε τουριστικά προϊόντα και πωλούνται στους τουρίστες ως δείγμα τοπικής πολιτιστικής παράδοσης ή ως αναμνηστικό ταξιδιού. Συχνά τα προϊόντα αυτά είναι πολύ χαμηλής ποιότητας και δεν αποδίδουν πιστά τα πραγματικά χαρακτηριστικά της τοπικής παράδοσης ή του πολιτισμού.

1.2.3 Επιπτώσεις στο περιβάλλον

Το περιβάλλον εμπεριέχει όλα τα φυσικά και χτιστά υλικά συστατικά των φυσικών ανθρώπινων πόρων. Το φυσικό περιβάλλον είναι ότι βρίσκεται στη φύση μαζί με το κλίμα, τον καιρό, τη γη, το έδαφος, το νερό και όλο το οικολογικό σύστημα (Inkeper 1991).

Ένα από τα κυριότερα τουριστικά αξιοθέατα είναι οι φυσικοί πόροι που πάντα προσελκύουν τους τουρίστες. Η μεταβολή των πόρων και οι συνέπειες από τις τουριστικές δραστηριότητες αναδεικνύουν ένα ευρύτατα διαδεδομένο σήμερα προβληματισμό σε θέματα προστασίας και συντήρησης. Η συνεχής χρήση του ίδιου χώρου δυσκολεύει την κατάσταση. Σε κάποιες περιπτώσεις ίσως να είναι αργά για να σωθεί το φυσικό περιβάλλον όμως η περιβαλλοντική καταστροφή θα έρθει όταν οι φυσικοί πόροι φτάσουν στα όριά τους.

Ο τουρισμός όπως κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα έχει αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον, στους φυσικούς πόρους και στο οικοσύστημα. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι άμεσες ή έμμεσες.

➤Φυσικό περιβάλλον

Η τουριστική ανάπτυξη είτε με την επέκτασή της στο χώρο της υπαίθρου είτε με την ανάπτυξη μεγάλης έκτασης και όγκου υποδομών καταλήγει να επηρεάζει την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος. Οι επιπτώσεις είναι δραστικές στις «ευαίσθητες» οικολογικά περιοχές όπως παραθαλάσσιες περιοχές και υδροβιότοποι.

➤Επιπτώσεις στις χρήσεις γης

Για τις ανάγκες του τουρισμού καταλαμβάνεται ολοένα και περισσότερος χώρος με αποτέλεσμα, να υπάρχει απώλεια γεωργικής γης και αλλαγές παραλίων. Και στις δύο

περιπτώσεις παρατηρείται έντονα το φαινόμενο της οικοπεδοποίησης, με αποτέλεσμα ο τουρισμός να απορροφά γη και επενδύσεις απαραίτητες για την παραγωγική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα.

➤ Ρύπανση

Οι συνέπειες των ανθρώπινων παρεμβάσεων χάριν τουρισμού περιλαμβάνουν ακόμα την θαλάσσια ρύπανση, καταστροφή ή υποβάθμιση βιοτόπων, απώλεια βιολογικής ποικιλότητας, ρύπανση επιφανειακών και υπογείων υδάτων αλλά και μιας άλλης μορφής ρύπανση, εκείνη που συνδέεται με τα υψηλά επίπεδα θορύβου (ηχορύπανση).

➤ Φέρουσα ικανότητα

Φέρουσα ικανότητα είναι η τουριστική συχνότητα που μπορεί να γίνει αποδεκτή από το κοινωνικό—οικονομικό σύστημα μιας περιοχής χωρίς να το αλλάζει ανεπανόρθωτα.

➤ Μετατροπή παραδοσιακών οικισμών σε τουριστικούς πόρους

Ο συνδυασμός του δομημένου (παραδοσιακοί οικισμοί) και του φυσικού (λίμνες, ποτάμια) περιβάλλοντος διαμορφώνουν έναν τουριστικό πόρο που γίνεται πόλος έλξης ξανά τουριστών. Για την περαιτέρω εξέλιξη αυτού του ιδιότυπου τουριστικού χώρου επιβάλλεται η αναζήτηση νέων τρόπων σχεδιασμού και διαχείρισης τέτοιων περιοχών οι οποίες αποτελούν περιβαλλοντικά και πολιτιστικά «ευαίσθητους» τουριστικούς πόρους.

Συνεπώς οι επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης σαφώς και είναι πολλές αλλά και ο τουρισμός έχει προσφέρει στις περιοχές στις οποίες αναπτύσσεται. Η οικονομία έχει αναπτυχθεί, οι θέσεις εργασίας έχουν αυξηθεί, το περιβάλλον μπορεί να μη αξιοποιείται σωστά αλλά γίνονται προσπάθειες βελτίωσης. Όσον αφορά την κοινωνική και πολιτισμική ζωή του τόπου, βλέπουμε πως αυτό δεν συμβαίνει λόγω τουρισμού αλλά και από το γεγονός πως οι ίδιοι οι άνθρωποι προσπαθούν να αλλάξουν τον τρόπο ζωής τους προς το καλύτερο.

1.3 Εξέλιξη ελληνικού τουρισμού

Ο ελληνικός τουρισμός από τις αρχές της μεταπολεμικής περιόδου μέχρι σήμερα θεωρείται μια σημαντική πλουτοπαραγωγική δραστηριότητα, η οποία συμβάλει θετικά στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Αυτό αποδίδεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας σε κλίμα, φυσικό κάλος και χαμηλό κόστος, που βοήθησαν να κατακτήσει ένα μεγάλο μερίδιο στην ευρωπαϊκή αγορά.

Η Ελλάδα είναι γνωστή σαν τυπικός μεσογειακός τουριστικός προορισμός όπου προσελκύει κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό επισκεπτών. Είναι ο προορισμός όπου αρμονικά συμβαδίζουν η περίφημη ελληνική φιλοξενία και ο αξιοζήλευτος ελληνικός

φυσικός και πολιτισμικός πλούτος, που αποτελούν ένα ασυναγώνιστο δίδυμο στον τομέα του τουρισμού και αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής πραγματικότητας (Σούκαλης και Καλογεράκης 2004).

Η σημασία του τουρισμού για τη χώρα μας γίνεται εμφανής με βάση ορισμένα μεγέθη που χαρακτηρίζουν τις διαστάσεις του και τις τάσεις εξέλιξής του.

Η Ελλάδα κατά τον παγκόσμιο οργανισμό τουρισμού βρισκόταν στην 17^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη των τουριστικών προορισμών το 1997 (W.T.O 1998). Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία η χώρα μας το 1997 υποδέχτηκε 10.588.489 τουρίστες που κατά ποσοστό 90% προήλθαν από χώρες της μείζονος Ευρώπης και κατά 68% από χώρες της Ε.Ε, το 77% του συνόλου των ξένων τουριστών ήρθε το 1997 με αεροπλάνο και το 60% με έκτακτες ναυλωμένες πτήσεις (charter). Το 2006, σχεδόν 10 χρόνια μετά και σύμφωνα με το υπουργείο τουριστικής ανάπτυξης, η Ελλάδα φιλοξένησε 16.000.000 τουρίστες. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται ότι ο ρόλος του τουρισμού στην χώρα μας είναι γενικά σημαντικότερος από ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Για ορισμένες περιοχές, κυρίως τα νησιά, ο τουρισμός αποτελεί τον πλέον καθοριστικό τομέα με βάση τον οποίο διαρθρώνονται και οι άλλοι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, η παρέμβαση της τουριστικής ανάπτυξης στην ελληνική ύπαιθρο είχε σοβαρές επιπτώσεις στην εξέλιξη της παραγωγικής δομής και της κοινωνικής της διάρθρωσης, ενώ σε πολλές αστικές περιοχές, ιδίως σε εκείνες που έχουν γίνει πόλοι έλξης τουριστών, όπως π.χ Κέρκυρα, Ηράκλειο, Ρόδος κ.α οι πιέσεις από την υπερσυγκέντρωση δραστηριοτήτων έχουν δημιουργήσει πολύπλευρα προβλήματα που συνδέονται με την αποχή του περιβάλλοντος, τη χωρητικότητα των υποδομών, την ελκυστικότητα και την ανταγωνιστικότητα των προορισμών αυτών (Ροδιτάκης 2001).

Η πολιτική που ακολουθήθηκε στη χώρα μας στον τομέα του τουρισμού από την δεκαετία του '60 ήταν χωρίς μακροχρόνιο σχεδιασμό, με αποτέλεσμα τη δεκαετία του '80 ν'αρχίσουν να γίνονται ορατά τα διαρθρωτικά προβλήματα του ελληνικού τουρισμού και να εξακολουθούν να μένουν αναπάντητα έως και σήμερα.

Η τουριστική δραστηριότητα συγκεντρώθηκε σε ορισμένες μόνο περιοχές της χώρας. Η ζήτηση είναι αυστηρά εποχική, που σημαίνει σοβαρές συνέπειες στην απασχόληση και τις τοπικές οικονομίες. Κυριάρχησε το μοντέλο του μαζικού τουρισμού (κλασικό μοντέλο ήλιος-θάλασσα) με χαμηλή συναλλαγματική απόδοση και εξάρτηση του ελληνικού τουρισμού από ολιγοπωλειακού χαρακτήρα επιχειρήσεις που ελέγχουν σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση, εξάρτηση από τους περιβόητους tour operators. Παράλληλα, η υπερπροσφορά κλινών σε ορισμένες περιοχές οδήγησε στην καθήλωση των τιμών των τουριστικών υπηρεσιών και την υποβάθμισή τους. Τέθηκε λοιπόν άμεσα το θέμα της επανεξέτασης του μοντέλου ανάπτυξης του ελληνικού τουρισμού από τον ιδιωτικό

χώρο όσο και από την πολιτεία, η οποία θεωρείται άμεσα υπεύθυνη και αρμόδια για την υιοθέτηση στρατηγικών πολιτικών. Ο παράγοντας που θα βοηθήσει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων του ελληνικού τουρισμού είναι η συνέχιση της επιτυχούς συνεργασίας των ιδιωτικών και κρατικών φορέων του τουρισμού, η οποία εγκαινιάσθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '80. Ηδη η συνεργασία αυτή έχει αποδώσει καρπούς όπως: (Δ.Ε.Τ.Α.Φ 2001)

- Η διαμόρφωση νέας τιμολογιακής πολιτικής του τουριστικού κλάδου
- Η διαφοροποίηση της ελληνικής τουριστικής προσφοράς
- Η προσπάθεια ανάπτυξης μορφών επιλεκτικού τουρισμού

Η ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού και η επιδίωξη της προσέλκυσης τουριστών σε δωδεκάμηνη βάση ανάγεται πλέον σε ουσιαστική παράμετρο της ελληνικής τουριστικής πολιτικής. Σημαντικές είναι οι χρηματοδοτήσεις που προσανατολίζονται πλέον στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος μέσα από τη στήριξη ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Εισαγωγή

Τουρισμός και Ελλάδα είναι δύο όροι αλληλένδετοι από τα βάθη των αιώνων μέχρι την εποχή μας. Ο ελληνικός τουρισμός είναι ένα από τα πιο δυναμικά και πολυσύνθετα παγκόσμια κοινωνικοοικονομικά φαινόμενα που παρουσιάζουν αλματώδη ανάπτυξη κατά την τελευταία εικοσαετία.

Κατά καιρούς έχουν γίνει πολλές μελέτες όσον αφορά την τουριστική ανάπτυξη στην Ελλάδα (Andronicou 1979, Loukissas 1982, kousis 1989, Tsartas 1989, Komilis 1994, Haralambopoulos and Pizan 1996, Mousios 1999, Boucalis 1999). Η πλειοψηφία των μελετών αυτών έχει επικεντρωθεί σε νησιά και περιοχές όπου ο τουρισμός έχει εξελιχθεί σαν κύρια βιομηχανία. Τα ελληνικά νησιά αποτελούν το κύριο τουριστικό προϊόν στην Ελλάδα, καθώς κάθε χρόνο συγκεντρώνουν τα 2/3 του τουρισμού της χώρας (Mousios 1999). Πολλά απ'τα νησιά αυτά, πριν το 1960 που άρχισε δειλά δειλά η τουριστική δραστηριότητα και ανάπτυξη, βρισκόταν στην "αφάνεια". Είναι λοιπόν κατανοητό ότι ο τουρισμός στις νησιωτικές περιοχές αποτελεί την κινητήριο δύναμή τους.

Αναπόσπαστο κομμάτι της νησιωτικής Ελλάδας και ένα απ'τα νησιά που ξεκίνησαν τον τουρισμό είναι η Κέρκυρα, η εξέλιξη και οι προοπτικές της οποίας θα παρουσιαστούν στο κεφάλαιο αυτό. Σκοπός του κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει την σημασία που έχει ο τουρισμός για την Κέρκυρα. Θα εξεταστούν ακόμα, η εξέλιξη του με το πέρασμα των χρόνων καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της σαν τουριστικός προορισμός. Τέλος, θα παρουσιαστούν διάφορα στατιστικά στοιχεία για την τουριστική προσφορά (αριθμός επιχειρήσεων) και για την ζήτηση (αριθμός αφίξεων, εθνικότητες τουριστών κλπ.).

2.1 Τα Ιόνια νησιά

Για τα Ιόνια νησιά, ο τουρισμός είναι η ταχύτερη αναπτυξιακή οικονομική δραστηριότητα. Οι φυσικές ομορφιές που κατά κοινή διαπίστωση διαθέτουν τα Ιόνια νησιά σε συνδυασμό με τουριστικές υποδομές, τον ανθρώπινο παράγοντα και την περιπετειώδη γεωγραφική τους θέση τα κατέστησαν έναν από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς και οδηγούν τους τουρίστες να τα επιλέγουν.

Προς το παρόν, η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος προσελκύουν τη δεσπόζουσα τάση των τουριστικών αφίξεων, ενώ η Κεφαλονιά ακολουθεί. Τα υπόλοιπα νησιά του νησιωτικού συμπλέγματος Παξοί, Αντίπαξοι, Λευκάδα και κατέχουν χαμηλότερη θέση στην οικονομική τουριστική ανάπτυξη. Η αναπτυξιακή στρατηγική των Ιονίων νήσων είναι κυρίως βασισμένη στο τουρισμό και λιγότερο σε άλλους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας όπως είναι η γεωργία στην ευρύτερή της έννοια. Ομολογουμένως, τα νησιά με χαμηλότερου επιπέδου οικονομική ανάπτυξη θα μπορούσαν επίσης να ωφεληθούν από την τουριστική τους ανάπτυξη αν υπήρχαν οι αναγκαίες προϋποθέσεις, όπως στοιχειώδης τουριστική υποδομή. Πάνω απ'όλα απαιτείται πρόοδος στο σύστημα επικοινωνίας μεταξύ των Ιονίων.

Όπως και να έχει, η ανάπτυξη θα πρέπει να είναι λογική αποφεύγοντας την υπερσυγκέντρωση τουριστικής φιλοξενίας η οποία αναπόφευκτα τείνει να προκαλέσει κορεσμό των τουριστικών περιοχών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων τουριστικών περιοχών, η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος (Konstantopoulou 1990).

2.2 Κέρκυρα «Η αρχόντισσα του Ιονίου»

Πύλη της Ελλάδας στο δυτικότερο άκρο και φυσικό σύνορο της χώρας στην Αδριατική, εκεί όπου συναντιούνται οι θαλάσσιοι δρόμοι Δύσης και Ανατολής, η Κέρκυρα βρίσκεται στο σταυροδρόμι των εμπορικών οδών της Μεσογείου.

Στην Κέρκυρα το φυσικό κάλλος είναι έξοχα εναρμονισμένο με το κοσμοπολίτικο περιβάλλον. Καταπράσινο νησί με εξαιρετικά τοπία, εύφορη γη κρυστάλλινα νερά, κατάφυτα βουνά, υπέροχες παραλίες, γραφικά χωριά με λιθόστρωτα δρομάκια, κάστρα αλλά και μέρη με ένταση και διασκέδαση. Η Κέρκυρα προσκαλεί τον επισκέπτη σ'ένα αλησμόνητο ταξίδι στην ομορφιά και την ιστορία.

Επειδή το νησί είναι ευλογημένο με μεσογειακό κλίμα, βρέθηκε πολλές φορές στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος διαφόρων κατακτητών. Το αρχαίο «νησί των Φαιάκων», όπου σύμφωνα με την μυθολογία ο Οδυσσέας συνάντησε τη Ναυσικά, στους ιστορικούς χρόνους αποτελούσε μέρος του πολιτισμού της αρχαίας Ελλάδας και κατακτήθηκε και αυτό από τους Ρωμαίους όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα. Στη συνέχεια αποτέλεσε τμήμα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, ενώ μετά την πρώτη πτώση της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους το 1204 από το νησί πέρασαν διάφοροι κατακτητές: Νορμανδοί, Βενετοί, Γάλλοι, Ρώσοι και Βρετανοί. Δεν κατακτήθηκε ποτέ όμως από τους Τούρκους. Στις 21 Μαΐου του 1864 η Κέρκυρα και όλα τα Επτάνησα ενώθηκαν με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η Κέρκυρα όμως δεν έχει μόνο παρελθόν, έχει παρόν και θα έχει και μέλλον. Οι κάτοικοί της ενσωματώνουν κάθε νέο στοιχείο στην πολιτιστική φυσιογνωμία του νησιού, διατηρούν σε καλή κατάσταση τα μνημεία που άφησαν πίσω τους οι προγενέστερες γενιές και το πλούσιο φυσικό περιβάλλον.

Η πόλη της Κέρκυρας, με αριθμό κατοίκων πάνω από 40.000, είναι ένας τόπος ζωντανός με διεθνές αεροδρόμιο, λιμάνι και σύγχρονο οδικό δίκτυο. Σε κάθε γωνιά της πόλης ξεδιπλώνεται κάτι καινούριο, ιστορικά μνημεία και δυο μεγαλόπρεπα ενετικά κάστρα που έρχονται σε αντίθεση με τα χαρακτηριστικά δρομάκια (καντούνια) και το πολύβουο λιμάνι. Περισσότερα από 12 μουσεία και πινακοθήκες καθώς επίσης και ένας σημαντικός αριθμός εκκλησιών προσφέρονται. Ενώ οι φιλαρμονικές της πόλης, η συμφωνική ορχήστρα, οι χορωδίες καθώς και τα συγκροτήματα παραδοσιακών και σύγχρονων χορών εγγυώνται για τον επισκέπτη ένα πλήρες πρόγραμμα πολιτιστικών, μουσικών και θεατρικών εκδηλώσεων.

Ο τουρισμός αποτελεί το βασικότερο τομέα στον οποίο εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα το σύνολο των κατοίκων του νησιού. Η Κέρκυρα έχει κατορθώσει να αποκτήσει αυτοτελή υπόσταση στην διεθνή τουριστική αγορά από τις αρχές της δεκαετίας του '60.

Αποτελεί ουσιαστικά τον πρώτο νησιωτικό προορισμό, τόσο σε σχέση με τις ξενοδοχειακές κλίνες, όσο και με άλλους τουριστικούς δείκτες, εξαιρουμένων βέβαια της πολύ πιο εκτεταμένης Κρήτης και των Δωδεκανήσων. Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι διαθέτει ένα από τα 5 μεγαλύτερα αεροδρόμια μετά την Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ρόδο και το Ηράκλειο.

Ο τουρισμός λοιπόν αποτελεί το βασικότερο τομέα στον οποίο στηρίζεται η οικονομία του νησιού. Τα τελευταία χρόνια όμως ο τουρισμός στην Κέρκυρα δεν θα λέγαμε ότι πορεύεται σε ικανοποιητικά επίπεδα σε σχέση με τη προηγούμενη δεκαετία.

2.2.1 Τουριστική ζήτηση στην Κέρκυρα

Χαρακτηριστικά των τουριστών που επισκέπτονται την Κέρκυρα

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα Marketing για το τουριστικό προϊόν και την τουριστική αγορά της Κέρκυρας, τα κύρια χαρακτηριστικά των τουριστών που επισκέπτονται το νησί είναι τα ακόλουθα:

- 1) Οι επισκέπτες του νησιού κατά το 67% βρίσκονται σε ηλικιακές ομάδες 18-40 ετών, που το μεγαλύτερο ποσοστό είναι χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις.
- 2) Το 16% των επισκεπτών μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν σε οικονομικώς ισχυρά άτομα, ενώ το 84% ανήκουν στα μικρομεσαία οικονομικά στρώματα.
- 3) Ο μέσος όρος παραμονής των επισκεπτών ήταν 11,5 ημέρες.

4)Οι κύριοι λόγοι που τους επηρέασαν να επισκεφθούν το νησί ήταν οι εξής:

-Ήλιος-θάλασσα 47%

-Πολιτισμός-παράδοση 25%

-Ελκυστικές τιμές 23%

5)Κατά τη διάρκεια των διακοπών τους επισκέφθηκαν την πόλη της Κέρκυρας το 83%.

6)Το 36,5% είχε πρόβλημα ηχορύπανσης κυρίως από μηχανάκια και από κέντρα διασκέδασης.

7)Σε ελεύθερο ερώτημα:Τι κατά τη γνώμη σας λείπει από την Κέρκυρα; Από τις 21 ελλείψεις που αναφέρθηκαν, τη πρώτη θέση έχει η έλλειψη πεζοδρομίων, οδική σήμανση και δημόσιες τουαλέτες.

Σύμφωνα λοιπόν με τα αποτελέσματα της έρευνας παρατηρούμε ότι οι επισκέπτες του νησιού, είναι στη πλειοψηφία τους νέοι άνθρωποι(67%) και ανήκουν σε μικρομεσαία οικονομικά στρώματα. Ο κύριος λόγος επίσκεψής τους είναι το κλασικό ελληνικό προϊόν, δηλαδή ήλιος-θάλασσα(47%) και λιγότερο επηρεάζονται από τον πολιτισμό-παράδοση(25%) ή τις ελκυστικές τιμές(23%). Τέλος παρατηρούμε ότι οι βασικές ελλείψεις τις Κέρκυρας σύμφωνα με τη γνώμη των επισκεπτών, μεταξύ άλλων εντοπίζονται στις υποδομές.

Λόγοι επιλογής της Κέρκυρας από τους τουρίστες

α)Ήλιος-θάλασσα

Το βασικό κίνητρο για να επισκεφθούν οι τουρίστες την Κέρκυρα, είναι για να απολαύσουν τον ήλιο και τη θάλασσα, στοιχεία δηλαδή που δεν διαθέτουν οι Βόρειο-ευρωπαϊκές χώρες, με αποτέλεσμα να μετακινούνται προς τις Μεσογειακές χώρες όπου κυριαρχούν τα στοιχεία αυτά.

β)Το φυσικό περιβάλλον

Το νησί διαθέτει περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και «δημοφιλείς» περιοχές όπως το Κανόνι, η Παλαιοκαστρίτρα και η πόλη της Κέρκυρας. Έχει ακόμα καλό κλίμα, πλούσια χλωρίδα, κατάφυτα βουνά και αμμώδεις παραλίες όπως η Γλυφάδα, η Δασιά, η Ρόδα, το Σιδάρι κ.α. Γενικά διαθέτει απaráμιλλη ομορφιά και μαγευτική ατμόσφαιρα. Είναι ο προορισμός που συνδυάζονται αρμονικά το φυσικό κάλλος και η έντονη νυχτερινή ζωή.

γ)Η φήμη

Υπάρχουν περιοχές στην Κέρκυρα όπως η Δασιά, ο Ύψος και ο Κάβος που έχουν μεγάλη φήμη εδώ και 30 χρόνια για τις ομορφιές τους και τη νυχτερινή τους διασκέδαση. Γι'αυτό υπάρχουν τουρίστες που ζητούν να κάνουν τις διακοπές τους

μόνο σε αυτές τις περιοχές. Φυσικά δεν είναι ο μόνος λόγος για τον οποίο φημίζεται το νησί. Υπάρχουν χιλιάδες λόγοι για να επισκεφθεί κανείς την Κέρκυρα.

δ) Πολιτισμικός πλούτος

Η Κέρκυρα διαθέτει πληθώρα μνημείων τα περισσότερα από τα οποία έχουν έντονο το Βενετσιάνικο στοιχείο όπως: τα περίφημα Βενετσιάνικα φρούρια, τα ξακουστά λιθόστρωτα δρομάκια, γνωστά και ως καντούνια, τη μεγαλύτερη πλατεία των Βαλκανίων (Σπιανάδα), καθώς και ιστορικά κτίρια, βυζαντινές εκκλησίες, μουσεία κ.α.

ε) Ήθη και έθιμα

Οι Κερκυραίοι είναι ένας λαός που φροντίζει να διατηρεί τα ήθη, έθιμα και γενικά τα παραδοσιακά στοιχεία αναλλοίωτα στους αιώνες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Κερκυραϊκό Πάσχα που θεωρείται μακράν το καλύτερο της Ελλάδας, καθώς αναβιώνουν έθιμα που έχουν τις ρίζες τους βαθιά στους αιώνες. Τέλος είναι το νησί με το συγκριτικό πλεονέκτημα της μουσικότητάς του. Διαθέτει τις περισσότερες φιλαρμονικές στην Ελλάδα (περίπου 20) όπου σχεδόν σε κάθε πολιτιστική εκδήλωση του νησιού, προσθέτουν τη κερκυραϊκή νότα. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η Κέρκυρα έγινε πρόσφατα η διοργανώτρια του διεθνούς φεστιβάλ φιλαρμονικών, όπου πήραν μέρος χώρες από όλη την Ευρώπη, και κατά γενική ομολογία θα γίνει θεσμός.

ζ) Φιλόξενοι άνθρωποι

Κατά γενική ομολογία και έπειτα από έρευνες που κατά καιρούς έχουν γίνει, στις οποίες συμμετείχαν οι ίδιοι οι τουρίστες, θεωρούν τους Κερκυραίους πολύ φιλόξενους, αυθεντικούς και εξυπηρετικούς ανθρώπους.

Εθνικότητες τουριστών

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από το αεροδρόμιο "Ιωάννης Καποδίστριας" της Κέρκυρας για το 2005 (πίνακας 2.1, Παράρτημα 1), οι βασικότερες εθνικότητες που ταξιδεύουν στο νησί είναι Άγγλοι και Γερμανοί που κατέχουν και τα μεγαλύτερα ποσοστά. Στη συνέχεια ακολουθούν Ούγγροι, Σουηδοί, Ολλανδοί, Αυστριακοί, Γάλλοι, Ιταλοί κ.ο.κ. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι οι αφίξεις στην Κέρκυρα αποτελούν το 8% του αντίστοιχου πανελλαδικού μεγέθους από άποψη πλήθους charter. Η Κέρκυρα κατέχει την 4^η θέση μετά το "Ελευθέριος Βενιζέλος" των Αθηνών, το Ηράκλειο και τη Ρόδο.

Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένα χαρακτηριστικά των εθνικοτήτων που κατέχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά αφίξεων στο νησί, σύμφωνα με έρευνα Marketing για το τουριστικό προϊόν της Κέρκυρας (2001). Επίσης στα παραρτήματα 1,2,3 παρουσιάζονται πίνακες με τις αφίξεις τουριστών από το αεροδρόμιο και από το λιμάνι (πίνακες 2.1, 2.2, 2.3)

▪ Άγγλοι

Οι Άγγλοι κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό τουριστών που επισκέπτονται το νησί. Από κοινωνικό-οικονομικής άποψης το ποσοστό των Άγγλων που επισκέπτονται το κέντρο της Κέρκυρας και τις γύρω περιοχές(Δασιά, Ύψος), διαφέρει απ'αυτούς που επισκέπτονται το νησί στο σύνολό του. Στις περιοχές αυτές λοιπόν, στη μέση Κέρκυρα δηλαδή όπου είναι και οι περιοχές που συγκεντρώνουν τους περισσότερους τουρίστες, καταφθάνουν Άγγλοι ηλικίας 40-60 ετών με οικογένειες και είναι μεσαίου και άνω οικονομικού εισοδήματος. Σε αντίθεση με τις παραπάνω περιοχές, στην Κέρκυρα γενικά κυριαρχούν νέοι ηλικίας 18-30 ετών, ελεύθεροι ή παντρεμένοι χωρίς παιδιά με μικρό οικονομικό εισόδημα όπου έρχονται κυρίως για διασκέδαση.

▪ Γερμανοί

Το ποσοστό των αφίξεων των Γερμανών τουριστών, εμφανίζει μια σταδιακή αύξηση τη τελευταία δεκαετία στις περιοχές που αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι Γερμανοί είναι άνθρωποι που έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα σε σχέση με τους Άγγλους. Είναι άνθρωποι που τους αρέσει πολύ η φύση, τους αρέσει να περπατούν σε μονοπάτια και γενικά να βρίσκονται μέσα στην ύπαιθρο, σε επαφή με τους ντόπιους κατοίκους. Είναι πιο ποιοτικοί τουρίστες. Είναι μεσαίου και άνω κοινωνικό-οικονομικής τάξης, κάτι που σημαίνει ότι αφήνουν και περισσότερα χρήματα στο νησί.

▪ Ιταλοί

Τονωτική «ένεση» για τον τουρισμό της Κέρκυρας αποτελεί ο μαζικός ερχομός των Ιταλών τουριστών το μήνα Αύγουστο, που μαζί με τους Έλληνες κατακλύζουν το νησί. Όπως βλέπουμε και στον πίνακα 2.3 του παραρτήματος 3, κύριος τρόπος προσέγγισης του νησιού για τους Ιταλούς είναι το λιμάνι. Ο λόγος είναι ότι αφενός η Ιταλία και η Κέρκυρα συνορεύουν και αφετέρου οι Ιταλοί συνήθως προτιμούν να έρχονται με τα ιδιόκτητα αυτοκίνητα τους και τις οικογένειές τους. Οπότε είναι κατανοητό ότι τα έξοδα με αεροπλάνο θα ήταν πολύ περισσότερα.

Οι Ιταλοί τουρίστες βρίσκονται σε ηλικιακές ομάδες μεταξύ 18-30 ετών στις περιοχές με τη μεγαλύτερη τουριστική συγκέντρωση, ενώ βορειότερα της Κέρκυρας θα συναντήσουμε ηλικίες 40-60 ετών. Η κοινωνικό-οικονομική τάξη στην οποία ανήκουν είναι μεσαία και άνω.

- Έλληνες

Όπως προαναφέρθηκε παραπάνω οι Έλληνες μαζί με τους Ιταλούς αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του Κερκυραϊκού τουρισμού για το μήνα Αύγουστο. Η Κέρκυρα είναι ένας παραδοσιακός προορισμός για τους Έλληνες ηλικίας 30-50 ετών με οικογένειες. Έρχονται κυρίως με ιδιόκτητα αυτοκίνητα μέσω του λιμανιού της Ηγουμενίτσας. Ο μαζικός ερχομός τους δημιουργεί ένα κυκλοφοριακό πρόβλημα στην Κέρκυρα κατά την περίοδο αιχμής που είναι 5-20 Αυγούστου. Οι Έλληνες επιλέγουν τουριστικά πολυσύχναστες περιοχές γύρο από το κέντρο της Κέρκυρας, λόγω της εύκολης πρόσβασης σε αυτό, αλλά επισκέπτονται κυρίως το βόρειο συγκρότημα του νησιού.

Διανυκτερεύσεις τουριστών

Ο κυριότερος δείκτης μέτρησης της τουριστικής ζήτησης, παρά την αποδεδειγμένη ανεπάρκειά του, παραμένει ο αριθμός των διανυκτερεύσεων. Από τις καταγεγραμμένες διανυκτερεύσεις τουριστών, ένα ποσοστό 1,5% καλύπτεται από ημεδαπούς. Την χρονική περίοδο 1988-89 ο αριθμός διανυκτερεύσεων αλλοδαπών εμφάνισε μια σημαντική πτώση. Στη συνέχεια όμως υπήρξε ανάκαμψη (πίνακας 2.4)

Πίνακας 2.4 Διαχρονική εξέλιξη διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχεία της Κέρκυρας.

ΕΤΟΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ (Χιλιάδες άτομα)
1985	3545
1986	3779
1987	3625
1988	3069
1989	2697
1990	2890
1991	2700
1992	3603
1993	3460
1994	3722
1995	3692
1996	3070
1997	3239
1998	3684
1999	3713
2000	1741
2001	3760

Πηγή: Ε.Ο.Τ Κέρκυρας

2.2.2 Τουριστική προσφορά στην Κέρκυρα

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Ε.Ο.Τ, ο αριθμός των επίσημα καταγεγραμμένων τουριστικών επιχειρήσεων στο νομό Κέρκυρας βρίσκονται στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 2.5). Εντύπωση προκαλεί το μεγάλο χάσμα ανάμεσα στις ξενοδοχειακές μονάδες (443) και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια (4775). Ακολουθούν οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες, οι οποίες είναι 103 στον αριθμό, τα κάμπινγκ που είναι 10, τα τουριστικά γραφεία που είναι 202, τα ενοικιαστήρια αυτοκινήτων που είναι 144 και μοτοσικλετών 33 και τέλος τα τουριστικά καταστήματα που αριθμούν 255.

Πίνακας 2.5 Επίσημες καταγεγραμμένες τουριστικές επιχειρήσεις στην Κέρκυρα

ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ				
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΧ.	ΔΙΑΜ.	ΔΩΜΑ.	ΚΛΙΝΕΣ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	4775	18653	29216	58423
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΟΔ/ΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	443	3588	24288	45830
ΤΟΥΡ.ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	103	–	–	916
ΚΑΜΠΙΝΓΚ	10	–	–	3046
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ	202	–	–	–
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	203	–	–	–
ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	144	–	–	–
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝΟΙΚ. ΜΟΤΟΣ/ΤΩΝ	33	–	–	–
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	255	–	–	–

Πηγή: Ε.Ο.Τ Κέρκυρας

Πιο ειδικά, σύμφωνα με τον Ε.Ο.Τ, ο αριθμός των επίσημα καταγεγραμμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων στο νομό Κέρκυρας από το 1965 ως το 2001 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 2.6). Σύμφωνα με το πίνακα παρατηρούμε ότι ως το 1970 ο αριθμός των κλινών ήταν σχετικά μικρός, 3400 κλίνες. Από το 1980 και μετά ο αριθμός αυτός όμως εξαπλασιάστηκε, 18.387 κλίνες, και χρόνο με το χρόνο αυξανόταν. Δέκα χρόνια μετά, το 1990, οι κλίνες έφτασαν τις 29.711. Το 2001 ο αριθμός των κλινών αυξήθηκε κι'άλλο φτάνοντας τις 40.165,

δηλαδή το 6,5% της χώρας, όπου είναι και το ποσοστό που παρουσιάζει μια στασιμότητα ως προς το αντίστοιχο πανελλήνιο μέγεθος την τελευταία δεκαετία.

Πίνακας 2.6 Ξενοδοχειακές κλίνες στην Κέρκυρα.

ΕΤΟΣ	ΚΛΙΝΕΣ	% ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
1965	1.200	1,7
1970	3.400	3
1980	18.387	6,6
1985	23.228	6,7
1990	29.711	6,8
1991	30.817	6,7
1992	31.745	6,7
1993	32.570	6,5
1996	36.588	6,8
1998	38.453	6,7
2000	38.588	6,6
2001	40.165	6,5

Πηγή: Ε.Ο.Τ Κέρκυρας

Όσον αφορά τα μη ξενοδοχειακά καταλύματα (ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα) η αύξηση που παρατηρείται χρόνο με το χρόνο όσο αφορά τις κλίνες (πίνακας 2.7) κυμαίνεται σε φυσιολογικά επίπεδα σε σχέση με τα ξενοδοχεία. Έτσι το 1975 υπήρχαν 12.000 κλίνες, πέντε χρόνια αργότερα, το 1980, έφτασαν τις 18.000 ενώ το 1985 έγιναν 23.000. Δέκα χρόνια μετά, το 1995, αυξήθηκαν αρκετά αγγίζοντας τις 56.000 κλίνες. Το 2001 οι κλίνες έφτασαν τις 58.000, δηλαδή 18.000 παραπάνω σε σχέση με τις ξενοδοχειακές κλίνες την ίδια χρονιά. Πρέπει να επισημάνουμε ότι λειτουργούν επιπλέον 10.000 παράνομες -κατ'εκτίμηση- κλίνες στην Κέρκυρα.

Πίνακας 2.7 Κλίνες μη ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Κέρκυρα.

ΕΤΟΣ	ΚΛΙΝΕΣ
1975	12.000
1980	18.000
1985	23.000
1990	35.000
1995	56.000
2000	58.000
2001	58.000

Πηγή: Ε.Ο.Τ Κέρκυρας

2.3 Αδύνατα σημεία-μειονεκτήματα του Κερκυραϊκού τουρισμού

Το νησί της Κέρκυρας παρόλα τα δυνατά του σημεία, που το καθιστούν διεθνούς φήμης, αντιμετωπίζει σαν τουριστικός προορισμός και μια σωρεία προβλημάτων, που ευθύνονται για την κρίση που περνάει τα τελευταία χρόνια. Τα κυριότερα από αυτά τα προβλήματα που είτε είναι απόρροια της τουριστικής ανάπτυξης, είτε αποτελούν εμπόδια γι'αυτήν, είναι τα ακόλουθα:

Υπερπροσφορά κλινών

Ξεκινώντας η Κέρκυρα την τουριστική της περιπέτεια είχε ένα καλό προϊόν. Μόνο που δυστυχώς φρόντισε, με τον πρόχειρο σχεδιασμό που προηγήθηκε, να τον οδηγήσει με εγκληματική ακρίβεια από την ποιότητα στην ποσότητα, για να μάθει τα τελευταία χρόνια με σκληρό τρόπο την ανάγκη της ποιότητας.

Σύμφωνα με τον Τσίπη (2005) ένας από τους λόγους του φαινομένου αυτού ήταν ο περίφημος αναπτυξιακός νόμος 1262/82 που δεν βοήθησε καθόλου την ανάπτυξη μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων στο νησί. Ο 1262/82 κήρυξε το μεγαλύτερο μέρος του νησιού ως 'B ζώνη κινήτρων ανάπτυξης. Την ίδια στιγμή ανταγωνιστικά τουριστικά νησιά όπως η Κρήτη και η Ρόδος ήταν στην 'Γ και 'Δ ζώνη κινήτρων.

Είναι λοιπόν σαφές και λογικό ότι οι σοβαρές ξενοδοχειακές επενδύσεις της εποχής εκείνης έγιναν αλλού και όχι στην Κέρκυρα.

Η ξενοδοχειακή ανάπτυξη την εποχή εκείνη στο νησί έγινε με μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις κυρίως 'Γ τάξης.

Την ίδια στιγμή έχουμε την εισβολή και επέλαση των tour operators (τουριστικοί οργανισμοί εξωτερικού) που χρηματοδοτούν την κατά κόρων ανέγερση καινούριων ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων, ανάλογα με τα δικά τους συμφέροντα. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια συνειδητή, πολιτική κυρίως, απόφαση τύπου τουριστικής ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη των ενοικιαζόμενων δωματίων-διαμερισμάτων μέσα από το πρίσμα μιας κοινωνικής πολιτικής, για την ενίσχυση του εισοδήματος και την ευημερία των ανθρώπων της Κερκυραϊκής υπαίθρου, θα ήταν μια πάρα πολύ σωστή κίνηση, εάν παράλληλα είχαν ληφθεί εγκαίρως τα ακόλουθα μέτρα:

- Σταδιακή και προσεκτικά σχεδιασμένη ανάπτυξη, ώστε να αποφευχθεί η υπερπροσφορά κλινών που οδηγεί μοιραία στη μείωση τιμών.
- Συγκεκριμένες προδιαγραφές με μακροπρόθεσμη οπτική που να εξυπηρετούν την τουριστική ανάπτυξη και όχι τα συμφέροντα των tour operators.

-Εκπαίδευση των επιχειρήσεων ως προς το τουριστικό επάγγελμα και την τουριστική συνείδηση.

-Έμπρακτη και στην ουσία προστασία των κατώτερων ορίων τιμών που θεσπίζει ο Ε.Ο.Τ.

Αυτά δεν έγιναν, στην ουσία αφέθηκαν η μάλλον “ρίχθηκαν”, οι μικροί ξενοδόχοι και οι ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων, ως βορά στους tour operators με τις γνωστές συνέπειες. Όταν ελήφθησαν μέτρα, ήδη η υπερπροσφορά κλινών και η αμφίβολη ποιότητα προϊόντος είχε οδηγήσει στη μείωση τιμών.

Υπερβολική εξάρτηση από τους tour operators

Η πολιτική που ακολουθήθηκε στη χώρα μας, και κατ'επέκταση στην Κέρκυρα, στον τομέα του τουρισμού από τη δεκαετία του '60 ήταν χωρίς μακροχρόνιο σχεδιασμό.

Εφ'όσον το κράτος δεν προγραμματίζε και δεν συμβούλευε τους ιδιώτες επενδυτές, το ρόλο αυτό ανέλαβαν οι μεγάλοι tour operators, θέλοντας να εξυπηρετήσουν τα δικά τους οικονομικά συμφέροντα. Δε προηγήθηκε καμιά ανάλυση της ευρωπαϊκής και της διεθνούς τουριστικής αγοράς, ώστε να διαπιστωθούν οι τάσεις της μελλοντικής τουριστικής ζήτησης. Με αποτέλεσμα οι tour operators στη δεκαετία του '80 και ως τα μέσα της δεκαετίας του '90 να προσανατολίζουν τους ιδιώτες να κατασκευάζουν τουριστικές μονάδες χαμηλών κατηγοριών, ώστε η μαζική και φθηνή προσφορά τους να εξυπηρετούσε τη μαζική και οικονομικά αδύνατη πελατεία των tour operators.

Ένα κύριο συμπέρασμα βάση των παραπάνω είναι ότι υπάρχει μεγάλη εξάρτηση από τους ταξιδιωτικούς αυτούς οργανισμούς εξωτερικού. Αυτό προκύπτει επίσης και από το γεγονός ότι το 85% των τουριστών έρχονται μέσω πτήσεων charter, και μόνο το 20% έρχονται μεμονωμένα. (Ε.Ο.Τ 2005)

Με ένα σύνολο νόμιμων κλινών άνω των 10.000, η Κέρκυρα έχει υπερπροσφορά αλλά και κατακερματισμό της κλίνης όπως είδαμε και παραπάνω, αυτό σημαίνει:

-Δυσκολία στις μικροεπιχειρήσεις για σύνοψη αξιοπρεπών συμβολαίων, αδυναμία δηλαδή στη διαπραγματευτική ικανότητα με τους πράκτορες και τους contract managers.

-Αυξημένα λειτουργικά έξοδα που επιβάλλει το ίδιο το μέγεθος των μονάδων.

-Μηδενική αύξηση στις τιμές που ζητούν οι tour operators, σε πολλές περιπτώσεις σύναψη συμβολαίων σε τιμές κάτω των ορισμένων από τον Ε.Ο.Τ ως κατώτερων τιμών. Ως γνωστών ο νόμος τιμωρεί τη σύναψη συμβολαίων με υποβιβασμό, στην κατηγορία εκείνη καταλυμάτων στην οποία αντιστοιχούν οι τιμές του συμβολαίου.

Όλα τα παραπάνω σημαίνουν τη βαθμιαία πτώση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών με θλιβερή δυστυχώς διαπίστωση την έλλειψη ικανών στελεχών σε μικρές

ξενοδοχειακές μονάδες. Είναι διαπίστωση ότι πολλά στελέχη που απασχολούνται στην ρεσεψιόν και στο τμήμα εστίασης μεγάλων οργανωμένων μονάδων, προτιμούν να δουλεύουν εκεί παρά να αναλάβουν κάποια διευθυντική θέση σε μικρή επιχείρηση. Και αυτό γιατί θα χρειαστεί να αναλάβουν εργασίες πέρα των αρμοδιοτήτων τους, λόγω έλλειψης προσωπικού λαμβάνοντας αμοιβές που δεν τους ικανοποιούν.

Οι tour operators προβαίνουν και σε αυθαιρεσίες. Διαφημίζουν και τελικά πωλούν ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων χωρίς να γίνεται η διάκριση μεταξύ τους, δημιουργώντας έτσι την ψευδαίσθηση στους πελάτες ότι είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα.

Η παγκοσμιοποίηση έχει αφήσει 4-5 πανίσχυρους tour operators να διαμορφώνουν το «παιχνίδι» παγκοσμίως. Επίσης η παγκοσμιοποίηση έχει φέρει την Κέρκυρα ανταγωνίστρια όλων των ανάλογων περιοχών του πλανήτη.

Το φαινόμενο “all inclusive”

Τα περίφημα «βραχιολάκια» –περί αυτών ο λόγος- κατακλύζουν κάθε χρόνο όλο και περισσότερα τουριστικά θέρετρα της χώρας, φέρνοντας σε απόγνωση τους ντόπιους εστιάτορες και καταστηματαρχες.

Ο όρος “all inclusive” δηλώνει ότι οι συγκεκριμένοι τουρίστες έχουν πληρώσει στο ξενοδοχείο μια τιμή όπου είναι λίγο υψηλότερη από την τιμή «πόρτας» (την επίσημη τιμή δωματίου), στην οποία περιλαμβάνονται εκτός από τις διανυκτερεύσεις και τα τρία γεύματα της ημέρας, όλα τα ποτά, τα σνακ και τα αναψυκτικά που θα καταναλωθούν κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Αρκεί βέβαια να τα αναζητούν εντός των τειχών του ξενοδοχείου. Μοναδική τους υποχρέωση είναι να φορούν συνεχώς κατά τη διάρκεια της διαμονής τους ένα ειδικό αναγνωρίσιμο πλαστικό βραχιόλι το οποίο τοποθετείται στον καρπό τους κατά την άφιξή τους.

Η ιδέα του “all inclusive” γεννήθηκε πριν από πολλά χρόνια σε προορισμούς όπως η Καραϊβική όπου για λόγους ασφαλείας, οι τουρίστες δεν είχαν τη δυνατότητα να κυκλοφορούν ελεύθερα σε χώρους εκτός των ξενοδοχείων. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο, και με δεδομένη την οικονομική δυσπραγία, οι tour operators έχουν διαδώσει το συγκεκριμένο τουριστικό μοντέλο σε ολόκληρο τον κόσμο. Έτσι έφθασε σιγά σιγά και στη χώρα μας όπου γνωρίζει ραγδαία διάδοση. Σήμερα πάνω από το 30% των ξενοδοχείων της χώρας μας προσφέρουν υπηρεσίες all inclusive. Δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις μεγάλες μονάδες της χώρας μας συναλλάσσονται αποκλειστικά με ξένα τουριστικά πρακτορεία, ακόμα και να το επιθυμούσαν, θα ήταν πρακτικά αδύνατον να αποφύγουν τη χρήση του εν λόγω μοντέλου.

Τη μεγαλύτερη συγκέντρωση ξενοδοχείων που χρησιμοποιούν το «βραχιολάκι» γνωρίζουν η Κρήτη, η Χαλκιδική, τα Δωδεκάνησα, η Ρόδος και η Κέρκυρα.

Το συμπέρασμα που βγαίνει για τον κερκυραϊκό τουρισμό είναι ότι η Κέρκυρα είναι ένα βήμα πριν την πλήρη υποβάθμιση. Αποτελεί πλέον μια φθηνή και απλή επιλογή ως προορισμός, και για τους πράκτορες και για τους ξενοδόχους αλλά και για τους τουρίστες. Το "all inclusive" ως παγκόσμιο φαινόμενο της εποχής και της συγκυρίας, έχει στην Κέρκυρα την πλέον εκφυλισμένη και φθηνή μορφή του, αυτή της ασφάλειας και της ξεκούρασης, ακριβώς γιατί η Κέρκυρα ήδη κατέληξε να μόνο για μια τέτοια εξέλιξη. Εύκολα μπορεί κανείς να καταλάβει τη οφείλεται να γίνει για να αλλάξει προς το ποιοτικά ωφελιμότερο η κατάσταση.

Προβλήματα στις υποδομές

Ορισμένες απ'τις περιοχές με τη μεγαλύτερη τουριστική συγκέντρωση (Δήμος Φαιάκων) που είναι από τους πρώτους τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα και στη Μεσόγειο, δεν κατάφεραν να έχουν τις υποδομές που τους αξίζουν.

Σε μερικές περιπτώσεις, ο δημόσιος τομέας είναι άμεσα υπεύθυνος για την τουριστική υποδομή και το προϊόν που παρέχεται. Σε άλλες περιπτώσεις, ο ιδιωτικός τομέας έχει την ευθύνη γι'αυτήν, αλλά και στις δύο περιπτώσεις τον πρώτο λόγο έχει η πολιτεία που πρέπει να ελέγχει, να ρυθμίζει και να ενθαρρύνει τους κατοίκους να επενδύουν σε ποιοτικές υποδομές. Κάτι τέτοιο όμως δε συνέβη στις περιοχές αυτές. Παρατηρείται μια εγκατάλειψη από την πολιτεία.

Πιο συγκεκριμένα τα μειονεκτήματα σύμφωνα με έρευνα marketing (Δ.Ε.Τ.Α.Φ 2001) είναι:

-Το οδικό δίκτυο δεν είναι συντηρημένο. Κυριαρχούν οι στενοί δρόμοι κυρίως στις περιοχές από το χωριό Πυργί έως το χωριό Μπαρμπάτι.

-Έλλειψη πεζόδρομων με αποτέλεσμα να είναι ανασφαλείς η κυκλοφορία των τουριστών.

-Ανεπαρκής φωτισμός στις τουριστικές περιοχές.

-Ανεπαρκής συγκοινωνιακή σύνδεση με την πόλη της Κέρκυρας.

-Έλλειψη parking κυρίως στις περιοχές Δασιάς, Ύψου και Μπαρμπάτι.

-Έλλειψη αποχετευτικού συστήματος με αποτέλεσμα στην αρχή και στο τέλος της τουριστικής περιόδου, με τις έντονες βροχοπτώσεις να λιμνάζουν τα νερά στους δρόμους.

Τουριστικά καταλύματα

Τα τουριστικά καταλύματα χρήζουν στην πλειοψηφία τους ριζικής ανακαίνισης και εκσυγχρονισμού για να καλύπτουν τις σημερινές ανάγκες των τουριστών. Η πλειοψηφία των τουριστικών επιχειρήσεων είναι μικρής οικογενειακής μορφής και οι παροχές που διαθέτουν είναι περιορισμένες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προσελκύουν τουρίστες μέτριας εισοδηματικής κλίμακας.

Έλλειψη παιδείας στον τουρισμό

Ένα από τα κυριότερα προβλήματα στον τουρισμό της Κέρκυρας είναι η έλλειψη παιδείας στον τουρισμό. Τα κατάλληλα εκπαιδευμένα άτομα είναι ελάχιστα. Όπως είναι κατανοητό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση και προσοχή στον τομέα του επαγγελματισμού και της εξειδίκευσης, καθώς αποτελεί έναν κρίκο στην αλυσίδα βελτίωσης της τουριστικής ποιότητας.

Περιβάλλον

Άλλο ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κέρκυρα είναι τα ελλιπή κρατικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, από το οποίο εξαρτάται ο ίδιος ο τουρισμός.

Πιο συγκεκριμένα η θαλάσσια ρύπανση που παρατηρείται σε περιοχές με έντονη τουριστική δραστηριότητα. Αυτό συμβαίνει λόγω των αποχετεύσεων μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, των οποίων τα λύματα χύνονται στη θάλασσα. Βέβαια υπάρχουν εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, αλλά κανείς δεν διαβεβαιώνει ότι ο έλεγχος γίνεται σωστά και σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Σπουδαίο επίσης πρόβλημα αποτελεί η άναρχη οικιστική πολιτική σε κάποιες περιοχές. Οι επενδύσεις στον ιδιωτικό τομέα στις περιοχές αυτές, που είναι τουλάχιστον δεκαπλάσιες από αυτές του δημοσίου σε ότι αφορά την υποδομή, αλλάζουν πολύ γρήγορα και με τον πιο κακότεχο τρόπο τα παραδοσιακά δεδομένα του νησιού. Εξαόροφα ξενοδοχεία μέσα σε καταπράσινες περιοχές «φυτεμένα» το ένα δίπλα στο άλλο δημιουργούν μια συνεχή φθορά και αλλοίωση του τοπίου, που ουσιαστικά απειλείται με εξαφάνιση.

Σε αντίθεση με την πόλη της Κέρκυρας, όπου η αξιολόγηση και η επισήμανση των «διατηρητέων» κτιρίων είναι μια πολύ θετική ενέργεια, το υπόλοιπο νησί οικοδομείται στη βάση του πιο αρνητικού μοντέλου ανάπτυξης. Και ας σημειωθεί ότι, η Κέρκυρα θα μπορούσε να αριστοποιήσει το οικοσύστημά της, διότι είναι ένα από τα πολύ λίγα

ελληνικά νησιά που υπάρχει μια πραγματική τουριστική-ξενοδοχειακή αποκέντρωση, που όμως δεν έτυχε σωστής αντιμετώπισης.

Ανταγωνισμός

Υπάρχουν 2 είδη ανταγωνισμού στην Κέρκυρα:

- Η Κέρκυρα σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα

Στον ελλαδικό χώρο, τις δεκαετίες '80 και '90 έχουν ανοιχθεί πολλές νέες αγορές, τόσο στα νησιά του Αιγαίου όσο και στα λοιπά Επτάνησα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προσφέρονται από τους tour operators εναλλακτικές λύσεις για διακοπές, να προωθούν νέες αγορές, είτε επειδή προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες, είτε επειδή πετυχαίνουν καλύτερες τιμές, είτε επειδή προωθούνται ως ελκυστικοί προορισμοί. Πρέπει να επισημανθεί ότι Δήμοι και Νομαρχίες της Ελλάδας έχουν παρουσιάσει αξιόλογα προγράμματα προώθησης των περιοχών τους την τελευταία δεκαετία και προσελκύουν με αυτό τον τρόπο, ικανό αριθμό επισκεπτών, κυρίως Ελλήνων.

- Η Κέρκυρα σε σχέση με γειτονικές χώρες

Οι κύριοι ανταγωνιστές για την Ελλάδα αλλά και για την Κέρκυρα είναι η Ισπανία η Ιταλία και η Τουρκία. Όλες αυτές οι χώρες έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά στο προϊόν τους. Υπάρχουν όμως και αρκετά σημεία που μπορούν να διαφοροποιήσουν την Κέρκυρα από τις υπόλοιπες χώρες.

Η διαφοροποίηση από την Ισπανία είναι ότι η Κέρκυρα, διαθέτει ένα απaráμιλλο φυσικό κάλλος, αυθεντικότητα και φιλικό περιβάλλον. Το ισπανικό προϊόν, είναι προϊόν πολύ τυποποιημένο σε σύγκριση με την Κέρκυρα.

Η διαφοροποίηση από την Ιταλία είναι ότι η Κέρκυρα προσφέρει καθαρότερες θάλασσες, πιο προσιτές διακοπές και μεγαλύτερη ασφάλεια.

Η διαφοροποίηση από την Τουρκία είναι ότι η Κέρκυρα, ανήκει στην Ευρώπη και όχι στην ανατολή όπως θεωρείται ότι ανήκει η Τουρκία. Υπάρχει διεθνώς μια αρνητική εικόνα για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εκεί γιατί θεωρείται υποανάπτυκτη χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

3.1 Το χρονικό του μαζικού τουρισμού στην Κέρκυρα και η στροφή στον ποιοτικό τουρισμό

Ποιοτικός τουρισμός στην τουριστική ορολογία σημαίνει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες άρα ακριβότερα πακέτα και συνεπώς λιγότεροι τουρίστες. Στόχος της στρατηγικής αυτής δεν πρέπει να είναι ο αριθμός των τουριστών αλλά τα χρήματα που αυτοί αφήνουν στον εκάστοτε προορισμό.

Το ότι ο κερκυραϊκός τουρισμός – και η απόλυτα εξαρτημένη από αυτόν οικονομία του νησιού – τα τελευταία χρόνια περνάει μεγάλη κρίση, είναι γνωστό σε κάθε κερκυραίο. Αυτό φάνηκε άλλωστε και στο προηγούμενο κεφάλαιο που παρουσιάστηκαν τα ουκ ολίγα προβλήματα του τουρισμού. Έτσι απομένει να απαντηθεί το ερώτημα, γιατί ο τουρισμός έφτασε εκεί και κυρίως πως θα ξεφύγει από αυτή τη κατάσταση.

Το πρώτο που πρέπει να εξεταστεί είναι η πιθανότητα να μην φταίνε οι κερκυραίοι αλλά κάποιοι άλλοι. Όπως για παράδειγμα η διεθνής κατάσταση, το ευρώ, η τρομοκρατία και πολλά άλλα.

Σύμφωνα με πρόσφατες ανακοινώσεις του Διεθνούς Οργανισμού Τουρισμού τα πράγματα στον παγκόσμιο τουρισμό είναι άκρως αισιόδοξα. Τα στοιχεία δείχνουν πως θα υπάρξει συνέχεια της ανάκαμψης που ξεκίνησε απ'το 2004, άρα δεν τίθεται θέμα "παγκοσμιοποίησης" για την κακή κατάσταση του κερκυραϊκού τουρισμού. Το ευρώ μπορεί και φταίει για πολλά πράγματα όχι όμως για όλα και όχι αιώνια. Όσο αφορά την τρίτη εκδοχή (τρομοκρατία) η Ελλάδα σε σχέση με τους ανταγωνιστές της βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση όσον αφορά την τρομοκρατία. Η Ελλάδα φαντάζει, και είναι, ο ασφαλέστερος προορισμός και η Κέρκυρα ένας από τους ομορφότερους. Με δεδομένο λοιπόν ότι δεν φταίνε κάποιοι "άλλοι" όπως ειπώθηκε παραπάνω, μένει να δούμε και να εξετάσουμε το ενδεχόμενο να ευθύνονται οι ίδιοι οι κερκυραίοι.

Το πρόβλημα για την Κέρκυρα δεν εντοπίζεται τόσο στον αριθμό των τουριστών αλλά στα χρήματα που αυτοί θα φέρουν, και στο πόσα από αυτά τα χρήματα θα μείνουν τελικά στο νησί...

Στα μέσα της δεκαετίας του '70 η Κέρκυρα ήταν ένας αγαπημένος προορισμός για τουρίστες μεσαίων και κυρίως υψηλών εισοδημάτων, που έρχονταν στην Κέρκυρα κυρίως για την φυσική ομορφιά της, τα τοπικά ήθη και έθιμά της, τις παραδόσεις της, την φιλοξενία των κατοίκων και λιγότερο για τον ήλιο και την θάλασσά της.

Η συντριπτική πλειοψηφία έρχονταν μεμονωμένοι, έφευγαν μαγεμένοι και ξαναέρχονταν φέρνοντας και τους φίλους τους. Τότε ήταν που άρχιζε να αναπτύσσεται ο μαζικός τουρισμός, και τότε ήταν που εμφανίστηκαν στην Κέρκυρα οι εκπρόσωποί του. Δηλαδή οι 2-3 μεγάλοι tour operators που έκαναν τους κερκυραίους να πιστέψουν στο μαζικό τουρισμό και στη μαζική ευτυχία που αυτός θα έφερνε. Η πλήρης απουσία παρέμβασης και προστασίας του κράτους, η άγνοια των κατοίκων, η διάσπασή τους σε μικρές αδύναμες, χωρίς ίχνος συνεννόησης μονάδες έφεραν την πλήρη υποταγή και “κατοχή” του νησιού μέχρι σήμερα στους tour operators. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, η τελευταία έρευνα της Ε.Τ.Ι.Ν. (Εταιρία Τουρισμού Ιονίων Νήσων) που παρουσιάστηκε πρόσφατα, το 85% των τουριστών έρχονται οργανωμένοι, και η πλειοψηφία τους ανήκει σε μεσαία και κατώτερα οικονομικά στρώματα. Με δεδομένο λοιπόν ότι δεν ευθύνονται εξωτερικοί παράγοντες, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι κερκυραίοι οφείλουν να αλλάξουν ρότα πλεύσης.

Η λύση είναι μια και μοναδική. Να ξαναγουρίσει το νησί σταδιακά ίσως αλλά σταθερά, στην παλιά δοκιμασμένη συνταγή. Να φέρει πίσω τον τουρίστα που έδιωξε, στέλνοντας τον τουρίστα που ζητάει ήλιο - θάλασσα - διασκέδαση και φθήνια στους ανταγωνιστές της, ελπίζοντας ότι μαζί μ’αυτόν θα φύγουν και αυτοί που τον έφεραν.

Μια εύλογη απορία σ’αυτό το σημείο θα ήταν, το που θα βρεθούν οι υποδομές, τα κεφάλαια και αν θα υπάρχει βοήθεια από το κράτος έτσι ώστε να γίνει αυτή η στροφή... Σύμφωνα όμως με τα λεγόμενα τοπικών παραγόντων δεν χρειάζεται τίποτα από ο’αυτά. Το μόνο που χρειάζεται είναι να πάρει το κράτος κίνητρα από αυτούς που καταστρέφουν τον κερκυραϊκό τουρισμό και να τα δώσει σε αυτούς που θα βοηθήσουν στην σωστή ανάπτυξή του. Ακόμα προτείνεται στους ιδιώτες Κερκυραίους να προωθήσουν την “πασιτισάδα” και τη “τσιτσιμπύρα” (κερκυραϊκά προϊόντα) σε βάρος του χάμπουργκερ και της κόκα κόλα. Ας μη ξεχνάμε ότι κατά τη περίοδο του Πάσχα που χαρακτηρίζεται σαν “νεκρή” περίοδος, οι έλληνες αλλά και οι ξένοι που κατακλύζουν το νησί, δεν έρχονται για τον ήλιο και τη θάλασσα, αλλά για τις λιτανείες, τις φιλαρμονικές, τα καντούνια και για να θαυμάσουν την ομορφιά της φύσης. Αυτά λοιπόν διαθέτει η Κέρκυρα και αυτά πρέπει να προβάλει σε όλο τον κόσμο, και το βασικότερο όλων, σε αυτά δεν μπορεί να την ανταγωνιστεί κανείς.

Τέλος, προτείνεται να περάσουν οι κερκυραίοι από τον μαζικό τουρισμό σε ένα μαζικό κίνημα από μέρους τους έτσι ώστε οργανωμένοι και ενωμένοι να αποκτήσουν την δύναμη και την αντοχή να αντιμετωπίσουν όποιον «δυνάστη» επιχειρήσει να τους κατακτήσει στο μέλλον.

3.2 Σύγκριση μαζικού με εναλλακτικό τουρισμό

Μαζικός είναι ο τουρισμός των μεγάλων αριθμών, και αποτελεί την κυρίαρχη έκφραση της τουριστικής δραστηριότητας του αστικού πληθυσμού των ανεπτυγμένων χωρών μετά το 'B παγκόσμιο πόλεμο (Ρίγγας 2003)

Μέχρι τα μέσα του αιώνα μας ο τουρισμός αποτελούσε κατ'εξοχήν προνόμιο των λίγων. Αυτών που είχαν ελεύθερο χρόνο και μεγάλη οικονομική άνεση. Τόσο όμως στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες ο τουρισμός παρουσιάζει αλματώδη ανάπτυξη και είναι πλέον τρόπος ζωής. Αυτό οφείλεται στους παρακάτω παράγοντες:

-Λόγω του εισοδήματος το οποίο με την αύξησή του, ένα μέρος του ποσού μπορεί ο τουρίστας να το ξοδέψει σε ψυχαγωγία.

-Λόγω υποδομών στις οποίες συμβάλουν θετικά οργανωμένες και εξελιγμένες κτιριακές εγκαταστάσεις.

-Λόγω μεταφορικών μέσων (αεροπλάνα, τρένα κ.λ.π) τα οποία εξελίχθηκαν και παρέχουν εκτός από ασφάλεια, άνεση και ταχύτητα άφιξης στον τόπο προορισμού.

-Λόγω ελεύθερου χρόνου. Με την ψήφιση νόμου η υποχρεωτική αύξηση άδειας, συμβάλει στην αύξηση ελεύθερου χρόνου του τουρίστα.

-Λόγω της τουριστικής διαφήμισης η οποία επιδιώκει την προώθηση και αύξηση του τουρισμού.

-Λόγω της δημογραφικής εξέλιξης, η οποία αποτελείται από τον ελεύθερο χρόνο και το χρήμα που χρειάζεται ο τουρίστας.

Όμως ο μαζικός τουρισμός όπως τον γνωρίσαμε μέχρι σήμερα, δεν μπόρεσε να αποφύγει την υποβάθμιση φυσικών πόρων, τον κορεσμό ορισμένων προορισμών και την αρνητική επίδραση σε παραδοσιακές, κοινωνικές δομές στους τόπους υποδοχής. Σήμερα ο μαζικός τουρισμός θεωρείται σαν μια εχθρική προς το περιβάλλον μορφή τουρισμού. Μια μορφή τουρισμού που δεν ενδιαφέρεται για το περιβάλλον του τουριστικού προορισμού και για τους πόρους του, αλλά το υπερεκμεταλλεύεται και εξαντλεί τους πόρους του μέχρι να γίνει μη ελκυστικό και οι πόροι του να μην επαρκούν για την ικανοποίηση των τουριστών οπότε και εγκαταλείπεται.

Συνήθως ο μαζικός τουρισμός εκφράζεται με τα μεγάλα ξενοδοχεία και τα τουριστικά θέρετρα που συνήθως δεν ανήκουν στον ντόπιο πληθυσμό αλλά σε ξένους επιχειρηματίες (αλλοδαπούς, ημεδαπούς), που ο μόνος σκοπός τους είναι να συγκεντρώσουν όσο γίνεται περισσότερους τουρίστες και να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους τα οποία δεν μένουν στον τουριστικό προορισμό, για να χρησιμοποιηθούν προς όφελος του, αλλά μεταφέρονται όπου θέλει ο επιχειρηματίας.

Συνέπεια της υπερσυγκέντρωσης τουριστών που αντιπροσωπεύει τον μαζικό τουρισμό είναι οι δυσμενείς επιδράσεις, όπως όλοι ξέρουμε, στο φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον του κάθε προορισμού. Παρόλο όμως που είναι γνωστά όλα αυτά σε όσους εμπλέκονται στον τουρισμό, από τους τουριστικούς φορείς έως τους τουρίστες, ο μαζικός τουρισμός εξακολουθεί να είναι η κυριαρχούσα μορφή. Εξετάζοντας το γιατί συμβαίνει αυτό, από τη σκοπιά του κάθε εμπλεκόμενου θα λέγαμε ότι: Οι τουριστικοί επιχειρηματίες τον προτιμούν γιατί με τη μαζικότητά του αποφέρει μεγάλα κέρδη και οι τουρίστες γιατί είναι φθηνότερος από τον εναλλακτικό τουρισμό, γιατί τους προσφέρει ασφάλεια και τους απαλλάσσει από το σχεδιασμό, την προετοιμασία και την πραγματοποίηση του ταξιδιού τους, αφού γι'αυτό φροντίζουν κάποιοι άλλοι.

Ωστόσο η ανάγκη αντιμετώπισης των μειονεκτημάτων του μαζικού τουρισμού και μιας καλύτερης διαχείρισης πόρων, υπογραμμίζεται όλο και περισσότερο, ιδίως τα τελευταία 30 χρόνια. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι επιπτώσεις τότε στον τομέα του τουρισμού θα είναι ριζικές: α) Η μαζικότητα στις μετακινήσεις και στην διαμονή πολύ πιθανών θα αντικατασταθεί από πολυμέρεια και ποικιλότητα β) Η στατικότητα και οι εποχικές αιχμές από την κινητικότητα και την διάχυση σε όλες τις εποχές του έτους γ) Η συγκέντρωση στις κλασικές τουριστικές περιοχές από τη διασπορά σε όλα τα ενδιαφέροντα σημεία του χώρου δ) Η παθητικότητα του επισκέπτη από την ενεργό συμμετοχή του (Ροδιτάκης 2001). Έτσι ο σκοπός του εναλλακτικού τουρισμού θα είναι να αποτρέψει το στόχο των μεγάλων κερδών, την χωροχρονική υπερσυγκέντρωση των τουριστών, την εκμετάλλευση των τουριστικών εγκαταστάσεων και προορισμών από ξένους επιχειρηματίες, την ηγετική θέση των tour operators, και θα προτείνει μέτρα προς όφελος του περιβάλλοντος του τουριστικού προορισμού.

Όπως και να έχει, σκοπός όλων δεν είναι η εξάλειψη του μαζικού τουρισμού και η αντικατάστασή του από τον εναλλακτικό, αυτό θα είναι δύσκολο έως και ανέφικτο, αλλά η μείωση των επιπτώσεων του μαζικού τουρισμού και αυτό θα επιτευχθεί με την προσθήκη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσα από την ανάλυση των οποίων θα διαπιστώσουμε την ανάγκη της εφαρμογής τους.

3.3 Ορισμός εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Ως εναλλακτικές μορφές τουρισμού ορίζονται οι νέες ιδέες μορφών τουρισμού που απευθύνονται σε ξεχωριστές πληθυσμιακές μάζες και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς και ανάγκες ανάλογα με τα πρότυπα και τις επιθυμίες του εκάστοτε πληθυσμού.

Ένας ορισμός που μπορεί να παρατεθεί είναι ο ακόλουθος: Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποτελούν τμήμα των ειδικών μορφών και επιπλέον χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός κυρίαρχου ειδικού κινήτρου στη ζήτηση, το οποίο συνδέεται με συγκεκριμένα θέματα, όπως: Φυσιολατρία, ταξίδια περιπέτειας, αθλητισμός, περιήγηση, περιβάλλον, γνωριμία με την τοπική παράδοση. Επιπλέον στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού οι τουρίστες συχνά επιλέγουν έναν τρόπο οργάνωσης και διεξαγωγής του ταξιδιού στο οποίο κυριαρχεί η αυτονομία στις επιλογές και η περιήγηση, με μικρή ή ελάχιστη χρήση υπηρεσιών οργανωμένου τουρισμού. Τέλος, και στις εναλλακτικές μορφές καταγράφεται η ανάπτυξη μιας ειδικής υποδομής που εξυπηρετεί τους συγκεκριμένους τουρίστες.

Ο εναλλακτικός τουρισμός, διαμέσου της αειφορικής ανάπτυξης, σέβεται το περιβάλλον, τα πολιτισμικά μνημεία και τις παραδόσεις, καθώς και την χαρακτηριστική για την Ελλάδα φιλοξενία. Ακόμα έχει ως απώτερο στόχο την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του μόνιμου πληθυσμού και την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Έλκει ταξιδιώτες – τουρίστες οι οποίοι αποστρέφονται από τον οργανωμένο μαζικό τουρισμό και επιζητούν εναλλακτικές προτάσεις διακοπών που τους εκφράζουν ιδεολογικά και λειτουργικά. Απευθύνεται σε ανθρώπους που αναζητούν την κουλτούρα, τις αξίες και τον τρόπο ζωής των μόνιμων κατοίκων του τόπου προορισμού και οι οποίοι είναι «ευαίσθητοι» σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτισμού.

3.3.1 Ιστορική αναδρομή εναλλακτικών μορφών τουρισμού για την Κέρκυρα

Στην Κέρκυρα η μορφολογία του εδάφους και η θέση του νησιού επέτρεψε να δημιουργηθούν πολλές μεγάλες τουριστικές μονάδες με αποτέλεσμα να είναι προτεραιότητα των tour operator η προώθηση του μαζικού τουρισμού.

Η περίοδος έως το 1980 χαρακτηρίζεται από ταξίδια των οποίων το κίνητρο ήταν συνήθως ένα: ψυχαγωγία – περιήγηση – ξεκούραση κλπ. Από τα μέσα ως τα τέλη του '80 υπάρχουν μεταβολές στη ζήτηση του τουριστικού προϊόντος. Από ένα σημαντικό κίνητρο στην ομάδα των κινήτρων, που σημαίνει ότι ο τουρίστας αναζητά είτε διαφορετικά πράγματα σε κάθε ταξίδι του, είτε διαφορετικά ταξίδια σε μια χρονική περίοδο καθένα από τα οποία χαρακτηρίζεται από τη ύπαρξη ενός κυρίαρχου κινήτρου.

Έτσι μεταβάλλονται τα δεδομένα της προσφοράς, η οποία αναγκάζεται να τμηματοποιήσει το προϊόν και να συνδυάζει επιμέρους τμηματοποιημένες μορφές προκειμένου να ανταποκριθεί στη ζήτηση.

Σε αυτά τα πλαίσια άρχισαν να αναπτύσσονται ειδικές μορφές τουρισμού, σαν τμήμα του συνολικού τουριστικού προϊόντος. Οι ειδικές αυτές μορφές έχουν σχέση με το

περιβάλλον, τον πολιτισμό, την φυσιολατρία, την υγιεινή ζωή και διατροφή, τον αθλητισμό κλπ. Το κατά πόσο αξιοποιούνται αυτές οι μορφές τουρισμού και σε πιο στάδιο βρίσκονται ακόμα δεν έχει ξεκαθαριστεί. Πάντως η Κέρκυρα διαθέτει ποικιλία τόσο φυσικών όσο και πολιτιστικών πόρων, οι οποίοι αποτελούν καταρχήν πόλο έλξης τουριστών στην περιοχή, στο βαθμό που η προσφορά αυτή συνοδεύεται και από τη ανάλογη οργάνωση και υποδομή.

Με βάση τους διαθέσιμους πόρους ο δήμος κερκυραίων έχει την δυνατότητα προσφοράς πολλών μορφών τουριστικού προϊόντος, μεμονωμένες ή σε συνδυασμό μεταξύ τους.

3.4 Παρουσίαση εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στην Κέρκυρα

Η Κέρκυρα είναι ο νομός που προκαλεί και προσκαλεί τον επισκέπτη να τον γνωρίσει 12 μήνες τον χρόνο. Φυσικό κάλλος, υψηλές πνευματικές καταβολές, μουσική παράδοση, λογοτεχνία, ιστορία είναι οι πυλώνες των πλεονεκτημάτων του. Η εικόνα συμπληρώνεται με τα διάσπαρτα πανέμορφα χωριά, τους σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, τον ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ελαιώνα με τα 4.000.000 ελαιόδεντρα. Με την μοναδική πολιτιστική κουλτούρα, τα ήθη, τα έθιμα, την φιλοξενία, τις φιλαρμονικές και τις αμέτρητες χορωδίες, αλλά και την ξεχωριστή θέση που κατέχουν οι εκδηλώσεις θρησκευτικού περιεχομένου, οι οποίες πραγματοποιούνται με ιδιαίτερη ευλάβεια και σεβασμό τόσο προς τιμήν του πολιούχου Αγίου Σπυρίδωνα όσο και εκείνες του Πάσχα. Η σύνθεση όλων αυτών και ο συνδυασμός τους καλύπτουν όλα τα είδη εναλλακτικού τουρισμού, δίνοντας την δυνατότητα στον επισκέπτη να επιλέξει, να συνδυάσει και να μαγευτεί από την Κέρκυρα.

3.4.1 Πολιτιστικός τουρισμός

Πολιτιστικός είναι ο τουρισμός που γίνεται για πολιτιστικούς λόγους, έχει δηλαδή σαν κύριο τουριστικό προϊόν την επαφή, γνωριμία, γνώση και απόλαυση του πολιτισμού των τουριστικών προορισμών και τις διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες.

Πιο συγκεκριμένα η τουριστικοπολιτιστική δραστηριότητα εκδηλώνεται με:
-επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικά μνημεία, πινακοθήκες, κτίρια με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική κλπ.

-παρακολουθήσεις συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, όπερας, τοπικών εθίμων, επιδείξεων παραδοσιακών χορών και τραγουδιών, παραγωγή τοπικών προϊόντων, δοκιμή τοπικών εδεσμάτων κλπ.

-συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις όπως πανυγήρια, φεστιβάλ, χορούς κλπ.

Υπάρχουν τόσα πολλά που μπορεί να δει κανείς στην Κέρκυρα όσον αφορά τα πολιτιστικά της στοιχεία, ώστε ακόμα και ο τακτικός επισκέπτης βρίσκει κάθε φορά κάτι καινούριο. Οι Κερκυραίοι δεν έχουν αλλοτριωθεί αλλά έχουν επίγνωση της τεράστιας πολιτιστικής κληρονομιάς, και είναι δεμένοι με τις ρίζες τους, έχουν το αίσθημα της αισθητικής και του όμορφου, και έχουν παρουσιάσει μια ευαισθησία σε θέματα που έχουν να κάνουν με την ιστορία τους.

Η Κέρκυρα δεν είναι μόνο “rooms to let” αλλά μια Κέρκυρα με πλούσια ιστορία, με πάρα πολλούς πολιτιστικούς συλλόγους, με σχεδόν είκοσι φιλαρμονικές, με μοναδικά στην Ελλάδα πασχαλινά έθιμα, με πάνω από πενήντα χορωδίες, με μαντολινάτες, παραδοσιακά χορευτικά, λογοτέχνες, ποιητές και ζωγράφους. Ακόμη στην Κέρκυρα υπάρχουν χωριά στα οποία ακούγονται αναρίθμητα δημοτικά παραδοσιακά τραγούδια και παράγουντε πεντανόστιμα εδέσματα της αυθεντικής κερκυραϊκής κουζίνας.

Βάση όλων των παραπάνω λοιπόν, η Κέρκυρα προσφέρει πολλές δυνατότητες εναλλαγών και συνδυασμών όσον αφορά τον επισκέπτη που έρχεται για να γνωρίσει καλύτερα την κουλτούρα της.

Αξιοθέατα μνημεία της πόλης

• Η παλιά πόλη της Κέρκυρας

Η παλιά πόλη της Κέρκυρας αντιπροσωπεύει σήμερα ένα μοναδικό πολιτιστικό σύνολο, υψηλής αισθητικής αξίας. Είναι ένα «ζωντανό» μνημείο που διατηρήθηκε αναλλοίωτο σε σημαντικό βαθμό ως σήμερα και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ιστορικά κέντρα της Ελλάδας. Η εικόνα της σήμερα ουσιαστικά αποτελεί μια χαρτογράφηση της ιστορίας των διαφορετικών φάσεων της ανάπτυξής της και της δημιουργικής συνύπαρξης των πολιτισμών που εναλλακτικά αυτή φιλοξένησε.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η παλιά πόλη έχει προταθεί από το υπουργείο πολιτισμού ώστε να ενταχθεί στον κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Αυτό θα προσδώσει μια διεθνή αναγνώριση και θα συγκεντρώσει ένα διευρυμένο, οικουμενικό πλέον ενδιαφέρον για την πόλη.

• Τα κτήρια του ιστορικού κέντρου

Τα κτήρια του ιστορικού κέντρου έχουν χτιστεί σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Εκτός από την Βενετοκρατία, κάποια κτίρια χτίστηκαν επί Γάλλων και Επτανήσου πολιτείας, πολλά επί της Αγγλικής προστασίας και ορισμένα νεότερα (μετά το 1864 και

μέχρι το 1900). Τα σημαντικότερα πλαισιώνουν τη σημερινή πλατεία δημαρχείου. Στην ανατολική πλευρά της βρίσκεται η λατινική Μητρόπολη του Αγίου Ιακώβου (17^{ου} αιώνα) με τα μπαρόκ πτερύγια στη στέγη της και στη νότια η κατοικία του Λατίνου αρχιεπισκόπου που σήμερα στεγάζει υποκατάστημα της τραπεζής της Ελλάδος. Στη βόρεια πλευρά ξεχωρίζει το δημαρχείο που υπήρξε το σημαντικότερο κτίσμα της Βενετοκρατίας, η Loggia Nobilei. Τον 18^ο αιώνα μετατράπηκε σε θέατρο που πήρε το όνομα Teatro San Giacomo από τη γειτονική Μητρόπολη. Η Ιόνιος Ακαδημία είναι ένα ακόμη σημαντικό κτίριο. Εκεί υπήρξαν οι στρατώνες Grimani, στη νότια άκρη της Σπιανάδας. Σήμερα το κτίριο στεγάζει τη σύγκλητο και τις διοικητικές υπηρεσίες του Ιονίου Πανεπιστημίου. Με άρωμα νεότερης εποχής τα νεοκλασικά κτίρια της Ιονικής τραπεζής, της Ιονίου Βουλής, το Χρηματιστήριο και το μέγαρο της οικογένειας του Καποδίστρια.

- Η Σπιανάδα και το Λιστόν

Δύο πλατείες ενωμένες σε μία φτιάχνουν τη μεγαλύτερη των Βαλκανίων. Ο ορίζοντας ανοιχτός όπως αποφάσισαν οι Άγγλοι και οι Γάλλοι, ώστε κοιτώντας από το παλιό Φρούριο να αντιλαμβάνονται αμέσως τον επερχόμενο κίνδυνο. Τους μήνες εκτός της καλοκαιρινής σεζόν η Σπιανάδα είναι ο ομφαλός της γης για τους Κερκυραίους. Εκεί ο επισκέπτης θα περπατήσει, θα πιεί καφέ, ενώ κάτω από το άγαλμα του Καποδίστρια δεν θα βαρεθεί να ατενίζει το Φρούριο. Στη δυτική πλευρά, μπροστά στην καταπράσινη έκταση όπου παίζονται και οι αγώνες κρίκετ (δημοφιλές άθλημα για τους Κερκυραίους), το Λιστόν με τις καμάρες και τα φανάρια του, μια ατέλειωτη ευθεία γεμάτη καφέ και κόσμο όλη τη μέρα. Υπάρχουν διάφορες εικασίες σχετικά με τη προέλευση του ονόματος «Λιστόν». Μια από αυτές είναι ότι προέρχεται από τη Βενετσιάνικη λέξη «λίστα» που σημαίνει πλατύς, ευθύς δρόμος, ενώ μια άλλη υποστηρίζει ότι προέρχεται από το libro d' oro, λίστα όπου γράφονταν τα ονόματα των ευγενών που είχαν αποκλειστικό δικαίωμα να κάθονται και να περνούν από εκεί.

- Το Παλιό Φρούριο

Το Παλιό Φρούριο της Κέρκυρας ελέγχει το θαλάσσιο πέρασμα και είναι από τα σημαντικότερα αμυντικά συγκροτήματα που κατασκευάστηκαν στη Μεσόγειο. Χτισμένο στα τέλη του 15^{ου} αιώνα στις δίδυμες κορυφές της μικρής χερσονήσου, δεν μένει ποτέ χωρίς κόσμο: οι στρατιές των Ενετών, των Γάλλων και των Άγγλων κάποτε, οι στρατιές των τουριστών το καλοκαίρι, οι παρέες των Κερκυραίων τις άλλες εποχές.

Διασχίζοντας κάποιος τη σιδερένια γέφυρα μήκους 60 μέτρων, κοιτά κάτω τα ακίνητα νερά της αμυντικής τάφρου, της Contra fossa, αγκυροβόλιο σήμερα για τις βάρκες. Η θολωτή στοά οδηγεί στο εσωτερικό του Φρουρίου όπου εκεί βρισκόταν η Βυζαντινή πόλη της Κέρκυρας η Κορυφή. Η ιστορία του καταγράφεται σε περιόδους: η οχύρωση της μεταβυζαντινής εποχής, η Ενετική κυριαρχία. Οι πυριτιδαποθήκες και βέβαια το

παρεκκλησί Madonna dei Carnini. Το βλέμμα τραβάει ο Άγιος Γεώργιος που χτίστηκε στο πρότυπο αρχαίου δωρικού ναού και το 1864 μετατράπηκε σε ορθόδοξη εκκλησία.

- Το Νέο Φρούριο

Ανεβαίνοντας τα σοκάκια μετά την εβραϊκή συνοικία και ανηφορίζοντας με κόπο μέχρι επάνω απολαμβάνει κανείς την γοητευτική θέα προς την πόλη. Το νέο φρούριο κτίστηκε μεταξύ 1577 και 1587 από τον Ιταλό αρχιτέκτονα F. Vitelli, τα εσωτερικά του κτίρια κατασκεύασαν Άγγλοι και θεωρείται θαύμα φρουριακής αρχιτεκτονικής. Από την είσοδο και μέχρι να φτάσει κάποιος στον προμαχώνα των Επτά Ανέμων διασχίζει θολωτά περάσματα και το πέτρινο κτίσμα της Αγγλοκρατίας που άλλοτε ήταν στρατώνας και σήμερα φιλοξενεί πολιτιστικές δραστηριότητες. Ο προμαχώνας βρίσκεται σε ύψος 55 μέτρων από τη θάλασσα. Καθώς των περιηγείται κανείς περνά ανάμεσα από πυροβολεία, αποθήκες πυρομαχικών και δεξαμενές που δίνουν την εικόνα των αμυντικών μεθόδων και οικοδομικών τεχνικών της εποχής του.

- Το Καμπιέλο

Στο Καμπιέλο ο επισκέπτης διαλέγει μπουγάδα για φωτογράφιση: κόκκινα, λευκά, κίτρινα, μπλε ρούχα και σεντόνια.. όλη η προσωπική ζωή των Κερκυραίων κρεμασμένη εκεί, ανάμεσα στους τοίχους των βενετσιάνικων πολυκατοικιών που βιώνουν τη φθορά του χρόνου, γερνάνε και σιγοψυθιρίζουν τα μυστικά των μικρόκοσμων που περικλείουν. Αξίζει το κόπο η περιπλάνηση στα “υγρά” στενά τα γεμάτα μυρωδιές, ήχους, στοές και ιπτάμενα καλώδια. Σχολές μουσικής, σχολές χορού για κλακέτες και μαζορέτες, παραδοσιακά ταβερνάκια και καφέ, όλα είναι εκεί, συνθέτουν το «σκηνικό» του Καμπιέλο, δίπλα στις εκκλησίες και τα πηγάδια. Στην πλατεία της Κρεμαστής, με το μαρμάρινο πηγάδι του 17^{ου} αιώνα ο επισκέπτης θα κάνει οπωσδήποτε μια στάση. Όπως και στον ναό του Αγίου Νικολάου και Γερόντων με το σκαλιστό τέμπλο.

- Το Μον Ρεπό και η Παλαιόπολη

Πόσοι κάτοικοι Ελληνικών πόλεων έχουν την πολυτέλεια μιας βόλτας μέσα σε ένα κτίσμα 258 στρεμμάτων όπως το Μον Ρεπό; Ελιές, σπάνια φυτά, λουλούδια... περιτριγυρίζουν την έπαυλη που χτίστηκε σε νεοκλασικό ρυθμό μεταξύ του 1828 και του 1831 για να γίνει η εξοχική κατοικία του Άγγλου αρμοστή Adam. Μετά την Ένωση των Επτανήσων έγινε θερινό ανάκτορο της βασιλικής οικογένειας και από το 2001 στεγάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο Παλαιόπολης. Ακολουθώντας τις ταμπέλες φτάνει κανείς στα ερείπια του Ηραίου που χτίστηκε τον 7^ο αιώνα π.Χ. και ήταν ο σημαντικότερος ναός στην Κέρκυρα, στο τέμενος του Απόλλωνα και στον δωρικού ρυθμού ναό του Καρδακίου του 500 π.Χ.. Έξω από το Μον Ρεπό βρίσκονται η βασιλική της Παλαιόπολεως του 5^{ου} αιώνα, που είναι κτισμένη πάνω στα ερείπια της ρωμαϊκής αγοράς και η ανασκαφή των ρωμαϊκών λουτρών του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα μ.Χ..

- Μουσεία

- Μουσείο Ασιατικής Τέχνης. Ταξίδι στα βάθη της Ασίας μέσα στην καρδιά της πόλης! Ένας σημαντικός άνθρωπος, ο Γρηγόριος Μάνος, Έλληνας πρέσβης στην Αυστρία, εμπνεύστηκε και ίδρυσε το μουσείο. Τα χρόνια που έζησε στη Βιέννη και το Παρίσι δημιούργησε μια εκπληκτική, τεράστια συλλογή έργων κινέζικης, κορεάτικης και ιαπωνικής τέχνης, την οποία δώρισε στο ελληνικό κράτος. Ύστερα από αυτόν ακολούθησαν κι άλλες δωρεές (Χατζηβασιλίου, Χιωτάκης). Το εντυπωσιακό μουσείο διαθέτει σήμερα πάνω από 10.000 έργα τέχνης: εκθέματα από την Κίνα, Ιαπωνικής προέλευσης και άλλα από Ινδίες, Κορέα, Καμπότζη, Νεπάλ και Θιβέτ.

- Αρχαιολογικό μουσείο. Ενώ έγινε με στόχο την ανάδειξη των γλυπτών του ναού της Αρτέμιδος, το 1994 προστέθηκαν δυο νέες αίθουσες, στις οποίες εκτέθηκαν ευρήματα από τις πρόσφατες ανασκαφές της πόλης και του νεκροταφείου της Γαρίτσας. Τα εκθέματα προέρχονται από παλαιά συλλογή άγνωστης προέλευσης, έργα από την αρχαία πόλη της Κέρκυρας, από την Κερκυραϊκή Κασσιόπη και από τις ανασκαφές της Θεσπρωτίας.

- Βυζαντινό μουσείο. Στεγάζεται στο ναό της Παναγίας της Αντιβουνιώτισσας που χτίστηκε στο τέλος του 15^{ου} αιώνα. Το μουσείο εγκαινιάστηκε το 1984 και εδώ εκτίθενται 90 εικόνες απ'τον 15^ο-19^ο αιώνα.

- Μουσείο Καποδίστρια. Το σπίτι όπου γεννήθηκε ο Καποδίστριας είναι εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το εντυπωσιακό κτίριο της Παλαιάς Νομαρχίας.

Παρόλα αυτά αξίζει κάποιος να επισκεφθεί το Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών που ιδρύθηκε το 1981 και βρίσκεται στο χωριό Ευρωπούλοι. Εκεί μεταξύ άλλων ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δει τα προσωπικά αντικείμενα του Κυβερνήτη.

- Το Ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου

Ο Maitland, πρώτος ύπατος αρμοστής των νησιών του Ιονίου κατά την Αγγλική κατοχή, ανέλαβε την κατασκευή, του ο Whitmore έκανε τον σχεδιασμό και τα έργα διήρκεσαν από το 1819 έως το 1824. Το 1864 μετά την Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα, το κτίριο παραχωρήθηκε στη βασιλική οικογένεια. Ακολούθησαν επισκευές, ανακαίνιση και τη σημερινή μορφή του πήρε λίγο πριν από το 1994, ώστε να χρησιμοποιηθεί για τη Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ανάκτορο υψώνεται πελώριο στα βόρεια της Σπιανάδας και αποτελείται από ένα κεντρικό τρίωρο οικοδόμημα σε σχήμα Π, στην πρόσοψη του οποίου βλέπει κανείς κιονοστοιχία με 32 δωρικούς κίονες. Στον δεύτερο όροφο εκτίθενται οι συλλογές του Μουσείου Ασιατικής Τέχνης. Βγαίνοντας από το ανάκτορο το βλέμμα σταματά για λίγο στον χάλκινο ανδριάντα του μετέπειτα αρμοστή Άνταμ που στέκεται ανάμεσα στους κήπους με τα σιντριβάνια.

- Το παλιό λιμάνι

Η βόλτα από το ανάκτορο Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου προς το παλιό λιμάνι είναι από τις ωραιότερες, ιδίως αν την κάνει κανείς απόγευμα που ο ήλιος φωτίζει τα ιστορικά κτίρια. Πριν από τον πόλεμο στο λιμάνι αυτό λειτουργούσε λαϊκή αγορά, ο Μαρκάς, αλλά τώρα δένουν μόνο τα καράβια για τους Παξούς, τους Οθωνούς, την Ερίκουσα και το Μαθράκι (Διαπόντια νησιά).

Πασχαλινά έθιμα και παραδόσεις της Κέρκυρας

Το Πάσχα στην Κέρκυρα είναι πραγματικά μοναδικό και αποτελεί μια ξεχωριστή εμπειρία για όποιον επισκεφθεί την Κέρκυρα αυτή την περίοδο του χρόνου.

Τα πήλινα κανάτια και το έθιμο της μαστέλας, οι φιλαρμονικές, οι επιτάφιοι, το θέαμα, τα έθιμα και παραδόσεις «κατοικούν» ακόμη στα καντούνια και στις πλατείες, συνθέτοντας τη μοναδική ατμόσφαιρα του κερκυραϊκού Πάσχα.

Οι διάσημοι πλέον «μπότιδες» και οι μαστέλα είναι δύο από τα έθιμα που “προκαλούν” τον κόσμο να έρθει στην Κέρκυρα και να τα απολαύσει. Στις 11.00 το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου ο κόσμος περιμένει την πρώτη Ανάσταση. Όταν τελειώσει η ακολουθία στη Μητρόπολη, χτυπούν χαρμόсуна οι καμπάνες και από τα παράθυρα των σπιτιών πέφτουν κατά χιλιάδες οι «μπότιδες» (πήλινα κανάτια) στους δρόμους, γεμάτα νερό για να κάνουν μεγαλύτερο κρότο! Την ίδια ώρα στην Πίνια, το παλιό εμπορικό κέντρο της πόλης, ο Οργανισμός Κερκυραϊκών Εκδηλώσεων έχει αναβιώσει το παλιό έθιμο της μαστέλας. Κάτω από τη μεταλλική κουκουνάρα μαζεύονταν οι αχθοφόροι της πόλης, οι Πνιαδόροι, οι οποίοι τοποθετούσαν στη μέση του πεζοδρομίου ένα ξύλινο βαρέλι. Το στόλιζαν με μυρτιές και κορδέλες, του έβαζαν νερό και αυτοί σκορπισμένοι στον γύρω χώρο, παρακαλούσαν τους περαστικούς νομίσματα για ευχές στο νερό. Όταν πλησίαζε η ώρα της πρώτης Ανάστασης, οι σκορπισμένοι στην πιάτσα Πνιαδόροι, κυνηγούσαν να βρουν κάποιον να ρίξουν στο βαρέλι. Αυτός μούσκεμα από το νερό, έβρεχε τον κόσμο γύρω του, ενώ περνούσαν οι μπάντες. Στο τέλος ο βρεγμένος με γέλια έπαιρνε τα χρήματα που είχαν μαζευτεί στο βαρέλι.

Παράδοση στη μουσική

Οι Κερκυραίοι είναι άνθρωποι καλλιεργημένοι με μεγάλη μουσική και καλλιτεχνική κληρονομιά. Στο νησί υπάρχουν 18 φιλαρμονικές που αναλογικά με τον πληθυσμό είναι για βιβλίο γκίνες και αποτελούν κομμάτι του πολιτισμού της. Οι φιλαρμονικές κάνουν συχνά συναυλίες σε εξωτερικούς χώρους κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού,

όπου σε συνδυασμό με τις χορωδίες και τις μαντολινάτες “πλημμυρίζουν” με νότες τα καντούνια της πόλης.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Κέρκυρα «χρησιμοποιώντας» το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτισμού και της μουσικότητάς της έγινε η διοργανώτρια του Διεθνούς Φεστιβάλ Φιλαρμονικών. Ένα γεγονός που προσθέτει τα μέγιστα όσο αφορά την προβολή του νομού κάνοντάς τον γνωστό παγκοσμίως, καθώς κατά τη διάρκεια των 5 ημερών που διαρκεί το φεστιβάλ φιλοξενεί εκτός από φιλαρμονικές της Ελλάδας, φιλαρμονικές και από το εξωτερικό (Αυστρία, Ρωσία).

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου φεστιβάλ που πραγματοποιήθηκε, πάνω από 1.300 μουσικοί, από τις 30 φιλαρμονικές που συμμετείχαν αντάμωσαν τις μουσικές τους νότες στην πλατεία της Σπιανάδας, μπροστά στις χιλιάδες των Κερκυραίων θεατών και επισκεπτών του νησιού.

Ένα μεγάλο μουσικό γεγονός πραγματοποιείται και οργανώνεται με τον καλύτερο τρόπο από τις ίδιες τις δυνάμεις της Κέρκυρας. Αυτό δείχνει τη δυνατότητά της να οργανώσει μαζικές πολιτισμικού χαρακτήρα εκδηλώσεις, τις οποίες μπορεί να αξιοποιήσει τουριστικά με τον καλύτερο τρόπο.

Παράδοση στη γεύση

Η Κερκυραϊκή κουζίνα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως η κουζίνα της παραδοσιακής νοστιμιάς και γεύσης. Βαθιά επηρεασμένη από τη Βενετσιάνικη, διατηρεί εδώ και αιώνες τον τρόπο μαγειρέματος πολλών τοπικών φαγητών. Κερκυραϊκές σπεσιαλιτέ, όπως την “πασιτισάδα”, το “σοφρίτο” και το “μπουρδέτο” μπορεί κανείς να βρεί σε πολλά εστιατόρια και ταβέρνες σε ολόκληρο το νησί.

Εξαιρετικά είναι επίσης τα κερκυραϊκά γλυκίσματα και λικέρ από το πασίγνωστο κούμ κουάτ, ενώ ξεχωριστή θέση κατέχουν η “συκομαίδα” και το τοπικό αναψυκτικό “τσιτσιμπύρα”.

Φιλοξενία

Για τους Κερκυραίους η φιλοξενία είναι τρόπος ζωής. Ο επισκέπτης νιώθει έντονα την εγκαρδιότητα και την ζεστασιά που εκπέμπουν οι ντόπιοι. Το χαμόγελο και το εγκάρδιο καλωσόρισμα, ο αυθορμητισμός και ο ζητήρος χαιρετισμός στον περαστικό επισκέπτη, το πλούσιο τραπέζι για τον καλεσμένο που θα έρθει, είναι εκφράσεις της ντόπιας φιλοξενίας και του πολιτισμού των Κερκυραίων.

3.4.2 Θρησκευτικός τουρισμός

Στην χριστιανική θρησκεία οι μεγαλύτερες γιορτές είναι αυτές των Χριστουγέννων, του νέου έτους, των Θεοφανίων, των Παθών του Κυρίου, του Πάσχα, της Πεντηκοστής και η γιορτή της Παναγίας της 15 Αυγούστου. Μεγάλες όμως χριστιανικές γιορτές θεωρούνται και οι τοπικές γιορτές προς τιμή της μνήμης των Αγίων, πολιούχων πόλεων και χωριών, ή προς τιμή των Αγίων για τους οποίους έχουν χτιστεί μοναστήρια ή εκκλησία. Αυτές οι τοπικές γιορτές παίρνουν συχνά την μορφή πανηγυριών στα οποία συρρέουν χιλιάδες άνθρωποι.

Αυτή η πληθώρα των γιορτών σε συνδυασμό με το πανανθρώπινο θρησκευτικό συναίσθημα και τις ανάγκες εκδήλωσής του, αποτελούν το κίνητρο μετακίνησης πολλών ανθρώπων για θρησκευτικούς λόγους και αυτή η μετακίνηση βάσιμα θεωρείται τουριστική μετακίνηση, αφού συχνά συγκεντρώνει όλα τα χαρακτηριστικά ενός τουριστικού ταξιδιού. Βάσιμα επίσης οι μετακινούμενοι θρησκευόμενοι θεωρούνται τουρίστες της εναλλακτικής μορφής τουρισμού που ονομάζεται θρησκευτικός τουρισμός. Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι η μορφή τουρισμού που δεν έχει εποχή και δεν προτιμάει εποχή. Ακολουθεί αυστηρά το θρησκευτικό εορτολόγιο, ανεξάρτητα από τις εποχές του έτους και τις καιρικές συνθήκες. Είναι επίσης η μόνη μορφή τουρισμού που δεν διαλέγει και δεν προτιμάει τους τουριστικούς προορισμούς αφού αυτοί είναι οι τόποι όπου εκδηλώνονται οι θρησκευτικές τελετές.

Στην Κέρκυρα το παρελθόν έχει εναρμονιστεί και ζει μέσα στο παρόν, γεγονός τα οποία γιορτάζονται για εκατοντάδες χρόνια συνεχίζουν ακόμη και σήμερα με τον ίδιο παραδοσιακό τρόπο. Ενώ στους κερκυραίους αρέσουν οι γιορτές, δεν ξεχνούν ποτέ την ελληνική Ορθόδοξη θρησκεία τους. Περίπου 2000 χρόνια εκκλησιαστικής παράδοσης καταγράφονται στις πολλές εκκλησίες της Κέρκυρας με τις θαυμάσιες εικόνες στα μικρά απέρριπτα ξωκλήσια όπου καίει πάντα ένα καντήλι και στους ασβεστωμένους τοίχους των μοναστηριών.

➤ Ο Άγιος Σπυρίδωνας

Δεν υπάρχει τουρίστας οποιασδήποτε μορφής τουρισμού που να επισκεφθεί την Κέρκυρα και να μην περάσει από τον ξακουστό πολιούχο του νησιού Άγιο Σπυρίδωνα.

Όπου κι αν σταθεί κανείς, ξεχωρίζει αυτό το πανύψηλο πυργοειδές καμπαναριό που χτίστηκε το 1590. Το ιερό του σκήνωμα φυλάσσεται μέσα σε επιχρυσωμένη λάρνακα που βγαίνει σε περιφορά στις λιτανείες της πόλης με τη συνοδεία των φιλαρμονικών του νησιού. Οι 4 ετήσιες λιτανείες του πολιούχου του νησιού είναι οι πιο αγαπημένες και οι 2 από αυτές γίνονται στο ξεχωριστό Πάσχα την Κέρκυρας και αποτελούν μέρος

μιας σειράς εκδηλώσεων που γίνονται τις μέρες αυτές. Το ιερό σκηνώμα ανήκε στην οικογένεια Βούλγαρη που το εκχώρησε από το 1960 στην εκκλησία με τη συμφωνία το πρώτο αρσενικό μέλος κάθε γενιάς να γίνεται πρωθιερέας.

➤ Ιστορικοί ναοί

Εκτός από τον Άγιο Σπυρίδωνα ο επισκέπτης του θρησκευτικού τουρισμού θα έχει την ευκαιρία να επισκεφθεί μια πληθώρα ιστορικών ναών. Η βασική διαδρομή περιλαμβάνει την περιήγηση στα σημαντικότερα μνημεία Κλασσικής, Ρωμαϊκής, Παλαιοβυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου μνημεία εγκατεστημένα σε πολύ γειτονικές θέσεις μέσα στην πόλη της Κέρκυρας, και σε κάποιες περιπτώσεις σχεδόν το ένα πάνω στο άλλο, μαρτυρούν την ιστορική συνέχεια του χώρου και την πολιτιστική του ταυτότητα, όπως αυτή προέκυψε μέσα από τις εναλλαγές των εποχών και των πολιτισμών:

- Ναός Ιάσονος και Σωσιπάτρου (περί τα 100 μ.Χ), ένα από τα αρχαιότερα και καλύτερα σωζόμενα δείγματα δικίονου σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού, της Μέσης Βυζαντινής περιόδου, καθολικό μονής Βυζαντινής περιόδου, καθολικό μονής στα Μεταβυζαντινά χρόνια.

- Βασιλική του Ιοβιανού, (5^{ος} αι. μ.Χ), το σημαντικότερο μνημείο Παλαιοχριστιανικής περιόδου. Πεντάκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική που περιορίστηκε τη μεταβυζαντινή περίοδο στο μεσαίο κλίτος. Μνημείο με ιδιαίτερη σημασία λόγω της μακρόχρονης πορείας του (που διαπιστώνεται από σωρεία επάλληλων και ορατών επεμβάσεων) και της σύνδεσής του ως «Μεγάλης Εκκλησίας» με την Παλαιόπολη.

- Μονή Άγιου Θεοδώρου (μεταξύ 5^{ου}-6^{ου} μ.Χ αι.), τρίκλιτη βασιλική στα παλαιοχριστιανικά χρόνια, που περιορίστηκε στα μεταβυζαντινά στο μεσαίο κλίτος και μετατράπηκε τον 16^ο αιώνα σε καθολικό μονής με ελεύθερη τετραγωνική μοναστηριακή αυλή.

- Παναγία Νερατζίχα, (11^{ος}-12^{ος} μ.Χ αι.), πύργος των αρχαίων τυχών που μετατράπηκε σε ναό. Σώζεται μόνο ο βόρειος τοίχος που φέρει τη βυζαντινή προσθήκη με χαρακτηριστικά τρία τοξωτά αψιδώματα.

- Μονή Παντοκράτορα (11^{ος} -12^{ος} μ.Χ αι.), το καθολικό της μονής, δικίονος εγγεγραμμένο σταυροειδής ναός με πλάνιες κόγχες τρίπλευρη αψίδα ιερού και μικρό τρούλο που στηρίζεται σε οκτάπλευρο τύμπανο. Μεσοβυζαντινά γλυπτά, εντοιχισμένα στην τοιχοποιία κρύβονται από μεταγενέστερα κονιάματα.

- Ιερός ναός Υπεραγίας Θεοτόκου Κυράς Αντιβουνιωτισσας, μονόχωρη επτανησιακού τύπου βασιλική με εξωνάρθηκα στις τρεις πλευρές της. Χτίστηκε πιθανότατα στα τέλη του 15^{ου} αιώνα και αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και πλουσιότερα μνημεία της

Κέρκυρας. Το 1979 οι κτητορικές οικογένειες Μυλωνοπούλου, Αλαμάνου, Ριζικάρη και Σκάρπα δώρισαν το μνημείο στο ελληνικό δημόσιο. Ο ναός σήμερα αποτελεί μουσείο με πλούσια συλλογή φορητών εικόνων και κειμηλίων. Περιλαμβάνονται έργα από τα τέλη του 15^{ου} αιώνα έως τον 19^ο αιώνα, σημαντικών ζωγράφων αλλά και ανώνυμων καλλιτεχνών.

•Duomo (Κ.Μ. Αγ. Ιακώβου και Χριστοφόρου), μητροπολιτικός ναός των καθολικών της Κέρκυρας που χτίστηκε τον 16^ο αιώνα (προσθήκη 6 παρεκκλησίων του 7^{ου} αιώνα), υπέστη καταστροφές το 1943 (βομβαρδισμός πόλεως) και το 1970 αποκαταστάθηκε λαμβάνοντας τη σημερινή του μορφή.

➤Μεγάλη Εβδομάδα στην Κέρκυρα

Το Πάσχα στην Κέρκυρα είναι μια ξεχωριστή και μοναδική εμπειρία για τους τουρίστες του θρησκευτικού τουρισμού. Θεωρείται το καλύτερο Πάσχα στην Ελλάδα όσον αφορά τις μοναδικές και συγκινησιακά φορτισμένες θρησκευτικές εκδηλώσεις.

Οι εκδηλώσεις του κερκυραϊκού Πάσχα αρχίζουν από την Κυριακή των Βαΐων. Στις 11:00 το πρωί, γίνεται η λιτάνευση του σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνος, από το 1630, σε ανάμνηση της απαλλαγής του νησιού από την πανώλη. Είναι η μοναδική στην οποία συμμετέχουν και οι 18 φιλαρμονικές του νησιού για να τιμήσουν τον πολιούχο Άγιο της Κέρκυρας.

Την Μεγάλη Τρίτη στις εκκλησίες ακούγεται το τροπάριο της Κασσιανής και το βράδυ στις 9:00 στο περιστύλιο των παλαιών ανακτόρων ο οργανισμός κερκυραϊκών εκδηλώσεων διοργανώνει την καθιερωμένη ποιητική βραδιά με θέμα «Από τον Γολγοθά στην Ανάσταση».

Την Μεγάλη Τετάρτη από νωρίς το απόγευμα οι εκκλησίες της πόλης και των προαστίων γεμίζουν με πιστούς για τα ευχέλαια και στις 8:30 το βράδυ στο δημοτικό θέατρο η δημοτική χορωδία δίνει την καθιερωμένη συναυλία εκκλησιαστικής μουσικής και μεγαλοβδομαδιάτικων μελωδιών.

Την Μεγάλη Πέμπτη με την πρώτη καμπανιά της εκκλησίας οι κερκυραίοι βάζουν τα κόκκινα αυγά. Στις εκκλησίες των χωριών ακούγοντας τα Δώδεκα Ευαγγέλια, οι γυναίκες πλέκουν με το κροσοβέλονο το «γαϊτάνι», από άσπρο βαμβακερό ύφασμα σταματώντας το πλέξιμο κάθε φορά που απαγγέλλεται ευαγγέλιο. Στον Duomo, την καθολική Μητρόπολη της πλατείας δημαρχείου, ανάβουν 12 κεριά που σβήνουν ένα ένα όταν τελειώνει η ανάγνωση του κάθε ευαγγελίου.

Την Μεγάλη Παρασκευή πριν από το μεσημέρι οι εκκλησίες γεμίζουν από πιστούς για την τελετή της Αποκαθήλωσης του Κυρίου και την περιφορά του νεκρού Ιησού σε κατάλευκο σεντόνι, ενώ ο στολισμός του επιταφίου είναι σχεδόν αποκλειστικά έργο

των νεαρών κοριτσιών που σκορπίζουν στις γειτονιές μαζεύοντας λουλούδια. Από νωρίς το απόγευμα της Μεγάλης Παρασκευής αρχίζει η περιφορά των επιταφίων στα «καντούνια» και στις πλατείες. Πρώτος βγαίνει ο επιτάφιος της Παναγίας της Σπηλιώτισσας από το νέο φρούριο και του Παντοκράτορα στο Καμπιέλο για να ακολουθήσουν οι υπόλοιποι μέχρι τις 10:00 το βράδυ που βγαίνει επιβλητικός ο επιτάφιος της Μητρόπολης, μέσα σε ατμόσφαιρα πραγματικά μυσταγωγική. Κάθε επιτάφιος συνοδεύεται από χορωδία, μια φιλαρμονική, μεγάλα κεριά, βενετσιάνικα φανάρια, λάβαρα και φλάμπουρα. Τον ακολουθούν παιδιά σχολείων, τμήματα προσκόπων και μικρά κορίτσια με καλάθια γεμάτα λουλούδια. Το βράδυ στα Μουράγια, από όπου θα περάσει ο επιτάφιος της Μητροπόλεως, τοποθετούνται κεριά που ανάβουν κατά την περιφορά. Στον επιτάφιο της Μητροπόλεως, η παρουσία φιλαρμονικών, χορωδιών και χιλιάδων κερκυραίων και επισκεπτών δίνει άλλη διάσταση.

Το Μεγάλο Σάββατο το πρωί στις 6:00 το έθιμο του τεχνητού σεισμού είναι παράδοση για τον ιερό ναό της Παναγίας των Ξένων. Στις 9:00 το πρωί γίνεται η περιφορά του επιταφίου της εκκλησίας του Αγίου Σπυριδωνος μαζί με το σκήνωμα του Αγίου. Είναι η αρχαιότερη λιτανεία και η πλέον επιβλητική. Καθιερώθηκε γύρω στο 1550 σε ανάμνηση του θαύματος του Αγίου Σπυριδωνα που έσωσε τον κερκυραϊκό λαό από την σιτοδεία. Μετά το τέλος της λιτανείας ο Άγιος θα παραμείνει στην θύρα του μέχρι την Τρίτη του Πάσχα για προσκύνημα.

3.4.3 Αθλητικός τουρισμός

Μετά το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου αθλητικός τουρισμός με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδυάζει και την αθλητική δραστηριότητα. Υποστηρίζεται ότι “Τουρισμός και αθλητισμός” στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών ακολουθούν μια παράλληλη πορεία ανάπτυξης.

Ο συνδυασμός των τουριστών με τις αθλητικές δραστηριότητες και η ταύτιση του χρόνου των διακοπών με το χρόνο που απαιτεί ο αθλητισμός, αποτελούν τα γενεσιουργά αίτια του αθλητικού τουρισμού.

Ο αθλητικός τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων. Υπάρχουν τρεις λόγοι για τους οποίους οι τουρίστες ασχολούνται κατά τη διάρκεια των διακοπών τους με τον αθλητισμό. Πρώτον γιατί έχουν ελεύθερο χρόνο να το κάνουν, δεύτερον γιατί βρίσκουν κατάλληλους χώρους γι'αυτό και τρίτον γιατί επιδιώκουν τις ευεργετικές συνέπειες της αθλητικής δραστηριότητας και κυρίως εκείνης του μαζικού αθλητισμού. Ως συνέπεια ο αθλητικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλης δυναμότητας εξέλιξης και από το ενδιαφέρον

που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές.

Αθλητικός τουρισμός είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας οι τουρίστες ασκούνται, γυμνάζονται, παίζουν ή αθλούνται και συγκεκριμένα επιδίδονται σε ένα ή περισσότερα αγωνίσματα του μαζικού αθλητισμού.

Η Κέρκυρα είναι ένα νησί όπου κάποιος μπορεί να διαλέξει τις δικές του διακοπές, να χαλαρώσει στις παραλίες ή να δραστηριοποιηθεί. Προσφέρονται γι' αυτό, ένα γήπεδο του γκολφ το οποίο συγκαταλέγεται ανάμεσα στα καλύτερα του κόσμου, τρεις ιππικοί όμιλοι, αρκετοί όμιλοι αντισφαίρισης, μεταξύ των οποίων και ο αρχαιότερος της Ελλάδας. Με παράδοση στο κρίκετ που χρονολογείται από τον 18^ο αιώνα (οι πέντε ομάδες παίζουν τακτικά σε γήπεδο στο κέντρο της πόλης) και πολλές δυνατότητες όσον αφορά τα θαλάσσια σπορ όπως, καταδύσεις και γουιντσερφινγκ.

Η Κέρκυρα μπορεί να προσφέρει πολλά στο δραστήριο επισκέπτη και μπορεί με άνεση να "υποδεχτεί" την εναλλακτική αυτή μορφή τουρισμού.

3.4.4 Θαλάσσιος τουρισμός

Θαλάσσιος τουρισμός είναι ο τουρισμός του οποίου ο τουριστικός προορισμός είναι η ανοιχτή θάλασσα. Αυτό σημαίνει ότι οι τουρίστες ικανοποιούν τις βασικές τουριστικές τους ανάγκες (διαμονή, διατροφή, ψυχαγωγία, άθληση κ.λ.π) εν πλω, δηλαδή ενώ ταξιδεύουν με ένα πλοίο το οποίο στην περίπτωση αυτή έχει τη μορφή του πλωτού ξενοδοχείου.

Ανάλογα με τα μέσα που χρησιμοποιούνται, ο θαλάσσιος τουρισμός διακρίνεται στον τουρισμό κρουαζιερόπλοιων, στον τουρισμό με yachts, στον τουρισμό με φουσκωτό και τον τουρισμό με πλοία της γραμμής.

Η Κέρκυρα μπορεί να προσφέρει πολλά στον δραστήριο επισκέπτη αλλά και σε ομίλους που ασχολούνται εξειδικευμένα με κάποιο θαλάσσιο άθλημα. Δυο χαρακτηριστικά παραδείγματα που σχετίζονται με θαλάσσιο τουρισμό και λαμβάνουν χώρα στην Κέρκυρα, βοηθώντας στην προβολή αυτής της μορφής τουρισμού στο νησί, είναι η ιστιοπλοϊκή εβδομάδα και ο πανελλήνιος διαγωνισμός φουσκωτών.

Η διεξαγωγή των πανελληνίων αγώνων φουσκωτών ανοικτής θάλασσας πραγματοποιείται κάθε χρόνο στον όρμο της Γαρίτσας με διοργανωτή τον όμιλο φουσκωτών σκαφών Κέρκυρας, υπό την αιγίδα του δήμου Κερκυραίων. Πρόκειται για μια διοργάνωση η οποία έχει γίνει πια θεσμό για την Κέρκυρα και στέφεται κάθε χρόνο με απόλυτη επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή του κόσμου. Η συμμετοχή των φουσκωτών σκαφών είναι κάθε χρόνο και μεγαλύτερη, ενώ το ενδιαφέρον του κοινού είναι επίσης αυξημένο αφού ο όρμος της Γαρίτσας κατακλύζεται από θεατές. Παράλληλα με τους

αγώνες οι θεατές έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν επίδειξη ιπτάμενου φουσκωτού, επιδείξεις θαλάσσιου σκι από το σωματείο θαλασσιών σπορ Κέρκυρας και επίδειξη ναυαγοσωστικής από τον ομώνυμο όμιλο της Κέρκυρας.

Για την κάλυψη του αθλητικού αυτού γεγονότος καταφθάνει στο νησί σημαντικός αριθμός δημοσιογράφων από τον ημερήσιο τύπο, τον περιοδικό και τον ειδικό τύπο πανελληνίας εμβέλειας, ενώ οι αγώνες μαγνητοσκοπούνται και μεταδίδονται από αθλητικό κανάλι, προβάλλοντας την Κέρκυρα πανελληνίως μέσα από ένα σημαντικό αθλητικό γεγονός.

Άλλο ένα αθλητικό γεγονός που έχει κάθε χρόνο ως αφηγήτρια την Κέρκυρα για τη διεξαγωγή του, είναι η ιστιοπλοϊκή εβδομάδα. Περισσότερα από 30 σκάφη κάθε δηλώνουν συμμετοχή και βρίσκονται στις εγκαταστάσεις του Ιστιοπλοϊκού Ομίλου Κέρκυρας όπου τα πληρώματα καταστρώνουν τα τελικά σχέδια πλεύσης και ρυθμίζουν και την παραμικρή λεπτομέρεια. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική διοργάνωση της ελληνικής και της παγκόσμιας ομοσπονδίας και προσελκύει μεγάλα ονόματα του χώρου που συνδυάζουν παράλληλα και τις διακοπές τους.

Ο αγώνας δύσκολα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί αν δεν υπήρχε άριστη συνεργασία αρκετών ομίλων του Ιονίου που τον συνδιοργανώνουν με απόλυτη επιτυχία, χάρη στη σκληρή προσπάθεια και τον άψογο συντονισμό όλων των εμπλεκομένων. Το δεύτερο στη σειρά ιστιοπλοϊκό γεγονός της χώρας μας φιλοδοξεί να κάνει ένα ακόμη βήμα μπροστά αναδεικνύοντας ακόμη μια φορά την απaráμιλλη ομορφιά του Ιονίου και της Κέρκυρας. Η μέχρι σήμερα επιτυχημένη διαδρομή του Ράλι Ιονίου έκαναν τους υπεύθυνους να αποδεχτούν την πρόσκληση να αναλάβουν την ευθύνη για την διοργάνωση αυτού του σημαντικού αγώνα στα Ιόνια. Παράλληλα θα δοθεί η ευκαιρία σε όλα τα πληρώματα να απολαύσουν το αγαπημένο τους άθλημα στην ήρεμη θάλασσα του Ιονίου, να ανανεώσουν τους φιλικούς δεσμούς που τους συνδέουν με τους κατοίκους των νησιών και να απολαύσουν την φιλοξενία τους.

Πέρα όμως από αυτά τα αθλητικά γεγονότα που βοηθούν σημαντικά στην ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού η Κέρκυρα θα μπορούσε να διαθέσει και στοιχειώδη υποδομή όπου με τη σωστή διαχείριση από τους υπευθύνους θα μπορούσε να αξιοποιήσει την μορφή αυτή τουρισμού.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περιοχή του Ύψου όπου προσφέρεται ως κατάλληλο σημείο για την δημιουργία ενός λιμένα αναψυχής (αγκυροβολίου) για τη προσέλκυση τουριστών οι οποίοι διαθέτουν τουριστικά σκάφη. Επίσης στην περιοχή Γουβιά, λειτουργεί ήδη Μαρίνα που διαθέτει άμεσες διευκολύνσεις – εξυπηρετήσεις ελλιμενισμού σκαφών και χώρους ανέλκυσης σκαφών, εστιατόρια, κέντρα άθλησης κλπ.

Ακόμα στο Δήμο Φαιάκων υπάρχουν βάρκες που μισθώνονται στους τουρίστες είτε για ξενάγηση σε ολόκληρη την παράκτια ζώνη λόγω της μεγάλης ποικιλίας γραφικών κολπίσκων, είτε για μεταφορά σε αυτούς τους κόλπους για να απολαύσουν το μπάνιο τους μακριά από τις κεντρικές παραλίες.

Η Κέρκυρα διαθέτει πληθώρα ακτών, παραλίων και ανοιχτή θάλασσα όπου σε συνδυασμό με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, στελέχωση, υποδομή, τεχνική βοήθεια και υποστήριξη μπορεί άνετα να αναπτυχθεί ο θαλάσσιος τουρισμός, ικανοποιώντας ακόμη και τον ποιο απαιτητικό επισκέπτη.

3.4.5 Περιπατητικός τουρισμός – Οικοτουρισμός

Φιλικές προς το περιβάλλον μορφές τουρισμού, είναι οι μορφές που δεν επιδρούν δυσμενώς στο περιβάλλον αλλά το αφήνουν στην ίδια κατάσταση στην οποία βρισκόταν πριν εκδηλωθεί η τουριστική ανάπτυξη. Σε αυτές τις μορφές ανήκουν ο περιπατητικός τουρισμός και ο οικοτουρισμός.

Περιπατητικός τουρισμός μπορεί να οριστεί σαν η εναλλακτική μορφή τουρισμού κατά τη διάρκεια της οποίας η κύρια δραστηριότητα των τουριστών είναι η πεζοπορία. Αυτή η πεζοπορία γίνεται σε βατές λοφώδεις και ημιορεινές περιοχές με σκοπό την ήπια σωματική άθληση μέσα σε ένα παρθένο φυσικό περιβάλλον και με την δυνατότητα περιήγησης και επίσκεψης αξιοθέατων περιοχών (αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων, παραδοσιακών χωριών και οικισμών, τοπίων φυσικού κάλλους, αρχιτεκτονικών μνημείων, μοναστηριών, εθνικών δρυμών κλπ.), που βρίσκονται κοντά στα μονοπάτια της πεζοπορίας και με την δυνατότητα επίσης άσκησης παράλληλων και συγγενικών μορφών τουρισμών, όπως του οικοτουρισμού, του φυσιολατρικού τουρισμού, του αγροτικού, του ορειβατικού και άλλων μορφών τουρισμού.

Άλλη μια παρεμφερής μορφή του περιπατητικού τουρισμού, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, είναι ο οικοτουρισμός. Είναι δυο μορφές τουρισμού που όχι μόνο μοιάζουν μεταξύ τους αλλά θα λέγαμε και ότι αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς το περπάτημα στη φύση είναι αυτό που τις ενώνει. Και στις δύο περιπτώσεις ο τουριστικός προορισμός είναι πάντοτε η φύση δηλαδή το φυσικό περιβάλλον με όλα τα οικοσυστήματά του, τους φυσικούς πόρους και την άγρια ζωή που διαθέτει. Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ότι το περιβάλλον αυτό είναι ανεπεξέργαστο, αυθεντικό και αμόλυπτο.

Ένας από τους αντιπροσωπευτικότερους ορισμούς του οικοτουρισμού είναι ο ακόλουθος: οικοτουρισμός είναι μια αειφορική μορφή τουρισμού υπαίθρου που εστιάζεται πρωτίστως στην απόκτηση εμπειριών και γνώσεων για τη φύση και ο οποίος διαχωρίζεται με τρόπο ώστε να είναι ήπιος, μη καταναλωτικός και τοπικά

προσανατολισμένους. Αναπτύσσεται τυπικά σε φυσικές περιοχές και πρέπει να συντελεί στην διατηρησιμότητα και την συντήρηση αυτών των περιοχών.

Συγκεκριμένα οι τουριστικοί προορισμοί που προσελκύουν τους οικοτουρίστες είναι οι φυσικές περιοχές στις οποίες βρίσκονται:

- Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
- Παρθένοι και αμόλυντοι φυσικοί χώροι (βουνά, κοιλάδες, χαράδρες, ποτάμια, πηγές, δάση κλπ.).
- Προστατευόμενες περιοχές (εθνικά πάρκα, δρυμοί).
- Τα περάσματα πουλιών, οι χώροι των κοινωνιών διαφόρων ζώων, τα κέντρα περίθαλψης αγρίων ζώων.
- Οι υδροβιότοποι και οι λιμνοθάλασσες.
- Οι παραδοσιακοί οικισμοί, τα μνημεία και τα αρχιτεκτονήματα της υπαίθρου.
- Τα περιπατητικά μονοπάτια του περιπατητικού τουρισμού τα οποία έχουν χαραχθεί με σκοπό να περνούν από αξιοθέατα σημεία του φυσικού περιβάλλοντος.

Όσο αφορά τις δύο αυτές μορφές τουρισμού η Κέρκυρα έχει πολλά να προσφέρει στους επισκέπτες της. Είναι ένας από τους ιδανικότερους προορισμούς για την ανάπτυξη των δύο αυτών μορφών τουρισμού. Παρακάτω θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν περιοχές και σημεία της Κέρκυρας κατάλληλα για την ανάπτυξη του περιπατητικού τουρισμού και του οικοτουρισμού.

Φυσιολατρικές διαδρομές

Στην Κέρκυρα συναντά κανείς όλες τις αποχρώσεις του πράσινου και έτσι το τοπίο δεν είναι μονότονο, όπου και αν στρέψει ο επισκέπτης το βλέμμα, η φύση τον ανταμείβει πλουσιοπάροχα. Καμπυλόγραμμα τοπία γεμάτα ελιές και κυπαρίσσια, καταπράσινη και επίπεδη γη σπαρμένη με αμπέλια και περιβόλια, βράχοι διακοσμημένοι με λουλούδια στα βουνά του βορρά. Λίμνες και αμμόλοφοι, πευκοδάση, σκιερά δάση και πολύχρωμα χωράφια.

Στο Βορρά η θάλασσα έχει διαβρώσει τα μαλακά πετρώματα της ακτής και τα έχει μετατρέψει σε λεπτή χρυσή άμμο.

Στη Μέση Κέρκυρα κυριαρχεί όπως παντού η ελιά και τοπίο συμπληρώνεται από μια ποικιλία χρωμάτων. Η ενδοχώρα είναι σπαρμένη με καλλιεργημένες κοιλάδες ενώ το βουνό του Παντοκράτορα υψώνεται επιβλητικό στο βόρειο τμήμα του νησιού, μια περιοχή βραχώδης, με μικρές καλλιεργημένες εκτάσεις που διακόπτονται από ρεματιές και μικρά φαράγγια για να καταλήξει στην γραφική ανατολική ακτή.

Πηγαίνοντας προς το Νότο υπάρχουν κατάφυτοι με ελιές λόφοι. Εδώ οι χαμηλές ακτές και οι πλατιές γίνονται ένα με τον ορίζοντα. Σημείο αναφοράς της περιοχής, η λίμνη Κορισσίων η οποία καθιερώθηκε ως βιότοπος. Είναι μια περιοχή γεμάτη από αμμόλοφους, κατάφυτη από κέδρους και ιτιές και άλλα φυτά που ευδοκιμούν στην άμμο και αποτελούν παράδεισο για τα πουλιά που ζουν στην περιοχή.

Περιήγηση στη Βόρεια Κέρκυρα

Το μεγαλύτερο τμήμα της διαδρομής προς την βόρεια Κέρκυρα είναι παραλιακό, όμως υπάρχει και μια εσωτερική διαδρομή από το χωριό Γουβιά προς τα χωριά Ρόδα και Σιδάρι, η οποία είναι από τις γραφικότερες του νησιού, καθώς ανεβοκατεβαίνει τις νοτιοδυτικές παρυφές του όρους Παντοκράτορα. Βόρεια και κοντά στην πόλη της Κέρκυρας αρχίζουν πλέον οι πλέον πολυσύχναστες περιοχές: η κατάφυτη χερσόνησος Κοντόκαλι, τα Γουβιά με τα ερείπια βενετσιάνικου ναυστάθμου, η Δασιά και ο Ύψος με τις τεράστιες αμμουδιές τους. Αμέσως μετά είναι ο οικισμός Πυργί, από όπου η διασταύρωση οδηγεί προς το όρος του Παντοκράτορα αλλά και παραλιακά προς την Κασσιόπη. Η παραλιακή διαδρομή καθώς ελίσσεται στις απότομες καταπράσινες πλαγιές του Παντοκράτορα, έχει πανοραμική θέα προς τις μικρές παραλίες και τους οικισμούς Νησάκι, Καλάμι και Κουλούρα που βρίσκονται χαμηλότερα, αλλά και προς τις απέναντι ακτές της Αλβανίας που απέχουν μόλις 2 χιλιόμετρα από το γραφικό ψαροχώρι Άγιος Στέφανος. Λίγο βορειότερα βρίσκεται η κωμόπολη Κασσιόπη που την περιβάλουν γραφικοί όρμοι, βράχια και άμμος. Ο δρόμος συνεχίζεται παραλιακός αλλά το τοπίο εδώ διαφοροποιείται: Οι λοφοσειρές γίνονται ξηρές και βραχώδεις έως ότου εμφανίζονται δύο από τα νεώτερα τουριστικά θέρετρα, με απέραντες αμμουδιές, η Αχαράβη και η Ρόδα. Ο δρόμος απομακρύνεται λίγο από τη θάλασσα και μετά το χωριό Καρουσάδες εμφανίζεται το γνωστό παραθεριστικό κέντρο του νησιού, το Σιδάρι. Ακόμα λίγο και ο δρόμος καταλήγει στο βορειοδυτικό άκρο του νησιού και στις Περουλάδες, ένα ήσυχο χωριό το οποίο αντίθετα από το Σιδάρι συγκεντρώνει αυτούς που θέλουν ησυχία προκειμένου να απολαύσουν την θέα του Ιονίου.

Αξιοθέατα του Βορρά

•Παλαιοκαστρίτσα

Δύο χερσόνησοι και έξι μικροί ορμίσκοι διαμορφώνουν το φυσικό σκηνικό ενός από τους πιο επιθυμητούς τουριστικούς προορισμούς του νησιού. Οι αμμουδιές σε συνδυασμό με τους απόκρημνους γύρο βράχους ενθουσιάζουν τους επισκέπτες της Παλαιοκαστρίτσας και την καθιέρωσαν ως θέρετρο υψηλού επιπέδου.

•Αγγελόκαστρο

Για εκείνους που θέλουν να δουν πανοραμικά την Παλαιοκαστρίτσα με τους κόλπους και τις χερσονήσους να παρατάσσονται στα πόδια του, αξίζει να ακολουθήσει τον δρόμο προς τους Λάκωνες και να βρεθεί στο Αγγελόκαστρο. Η θέα από το βράχο του Αγγελόκαστρου είναι εντυπωσιακή. Το βυζαντινό φρούριο, που χτίστηκε το 13^ο αιώνα, έχει μία και μοναδική δίοδο από τη στεριά και μέχρι να το εγκαταλείψουν οι Βρετανοί παρέμεινε απόρθητο.

•Το χωριό Λάκωνες

Το χωριό Λάκωνες είναι από μόνο του ένα από τα χαρισματικά σημεία του νησιού. Στη λεγόμενη “Bella vista”, αντικρίζει κανείς ένα από τα ωραιότερα τοπία της Μεσογείου, γι’αυτό και δεν είναι τυχαίο το ότι αναγνωρίζεται ως η καλύτερη θέα της Ευρώπης. Το όνομα του χωριού δεν είναι τυχαίο. Μετανάστες από τη Λακωνία διάλεξαν αυτό το μέρος για να μείνουν, καθώς αν πάει κανείς στα χωριά της Μάνης από όπου καταγόταν θα αντικρίσει σχεδόν την ίδια θέα.

Περιήγηση στη Νότια Κέρκυρα

Νότια της πόλης της Κέρκυρας το σκηνικό είναι αρκετά διαφορετικό από τη βόρεια πλευρά του νησιού. Ακολουθώντας τον κεντρικό δρόμο και έχοντας το πέλαγος από αριστερά, οδηγούμαστε στον οικισμό Πέραμα και ακολουθούν το ξακουστό Ποντικονήσι και το νησάκι της Παναγίας των Βλαχερνών που βρίσκεται απέναντί του. Μια μικρή αλλά σημαντική παράκαμψη απομακρύνει τον επισκέπτη απ’τις ακτές, καθώς έπειτα από την απότομη ανηφοριά, ανάμεσα από ελιές, κυπαρίσσια, γεράνια και μπουκαμβίλιες, εμφανίζεται το χωριό Γαστούρι και το Αχίλλειο, το ανάκτορο της Ελισάβετ της Αυστρίας. Μετά το Αχίλλειο συναντάμε το χωριό που προτιμούν οι Άγγλοι τουρίστες, τις Μπενίτσες, το κάποτε ξακουστό ψαροχώρι που αγάπησε ο γερμανός Κάιζερ Γουλιέλμος Β’ και έφτιαξε εκεί την ομώνυμη γέφυρα που τον βοήθησε στις μετακινήσεις του. Τα επόμενα ψαροχώρια που συναντά κανείς κατά τη διάρκεια της περιήγησής του είναι η Μεσσογή, που επιλέγουν οι βορειοευρωπαίοι τουρίστες, και είναι άτυπο σύνορο με το νοτιότερο τμήμα του νησιού. Ακολουθεί το χωριό Πετριτής όπου έχει έντονο ελληνικό χρώμα, ενώ οι απέραντες αμμουδιές του Αγ. Γεωργίου στη δυτική πλευρά του νησιού, κερδίζουν τον επισκέπτη με την πρώτη ματιά. Τέλος ένα από τα νοτιότερα άκρα του νησιού, η Λευκίμη δείχνει αδιάφορη απέναντι στον τουρισμό καθώς οι κάτοικοί της επιμένουν να ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία.

Αξιοθέατα του Νότου

•Λίμνη Κορισσίων

Μια μακρόστενη λιμνοθάλασσα με έκταση 6000 στρέμματα που προσφέρει ένα από τα ωραιότερα ηλιοβασιλέματα, θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν οι φυσιολάτρες τουρίστες στα νότια του νησιού. Ανάμεσα στη θάλασσα και στη λίμνη μια στενή λωρίδα γης δημιουργεί την απέραντη παραλία του Χαλικούνα. Περνώντας κάποιος τη γέφυρα που υπάρχει εκεί θα βρεθεί μπροστά σε αμμόλοφους τύπου Σαχάρα με σπάνιο δάσος από κέδρους (μόνο η Γαύδος στην άλλη άκρη της Ελλάδας έχει κάτι παρόμοιο). Ενώ αν κάποιος βρεθεί στην περιοχή αυτή κατά τη διάρκεια του χειμώνα, θα έχει την ευκαιρία να θαυμάσει και τα χιλιάδες πουλιά που φιλοξενεί η λίμνη.

•Αρκουδήλας

Στο νοτιότερο άκρο του νησιού και συγκεκριμένα στον Ασπρόκαβο βρίσκεται το δάσος του Αρκουδήλα. Η βόλτα στο δάσος με τα κυπαρίσσια, τους σχίνους και τις κουμαριές καταλήγει στο νοτιότερο σημείο του νησιού και σε απότομο γκρεμό που κόβει την ανάσα. Το ακρωτήριο του Ασπρόκαβου ονομαστικέ Αρκουδήλας από το γαλλικό arc d' isle (αψίδα του νησιού) ιδιωματοισμός που σημαίνει απώτατο άκρο της γης.

Παραδοσιακοί οικισμοί

Για τους φανατικούς του οικοτουρισμού υπάρχουν αμέτρητες επιλογές όσον αφορά τους παραδοσιακούς οικισμούς της Κέρκυρας.

Κάθε χωριό, κάθε κομμάτι του νησιού αποτελεί και ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Αμέτρητα είναι τα εγκαταλελειμμένα χωριά με πέτρινα σπίτια κρυμμένα στα βουνά και σπίτια με ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Μερικές απ'τις καλύτερες επιλογές παραδοσιακών οικισμών είναι αυτές που ακολουθούν:

•Παλιά Περίθεια

Για όποιον ενδιαφέρεται να δει ένα ατόφιο βενετσιάνικο ορεινό χωριό της Κέρκυρας κρυμμένο από τα βλέμματα πολλών, τότε πρέπει να ανηφορίσει για την παλιά Περίθεια. Μια πιθανή ετυμολογική εξήγηση όσον αφορά το όνομά της είναι εκείνη του περι+θέω, κοιτάζω δηλαδή τριγύρω.

Πάνω από 100 σπίτια, τα περισσότερα σωροί από πέτρες, σχηματίζουν ένα ορεινό οικισμό που στήθηκε τον Μεσαίωνα (κάποιοι υποστηρίζουν τον 13^ο αιώνα) σε μέρος μη ορατό από τη θάλασσα, για τον φόβο πειρατών. Εγκαταλείφθηκε στα μέσα του 20^{ου} αιώνα και μόνο μερικοί κτηνοτρόφοι μένουν εκεί το χειμώνα. Οι καιροί μπορεί να αλλάζουν, τα όμορφα χωριά όμως δεν πεθαίνουν ποτέ, και η παλιά Περίθεια ζει

σήμερα μια δεύτερη νεότητα. Στη σημερινή μορφή του το χωριό έχει μερικά από τα ενετικά σπίτια αναστηλωμένα (πιθανότατα θα λειτουργούν και ως ξενώνες). Εκείνο που παραμένει αναλλοίωτο είναι το ξεθωριασμένο ροζ καμπαναριό της εκκλησίας του Αγίου Ιακώβου του Πέρση που δεσπόζει και αποτελεί σήμα κατατεθέν του χωριού.

• Το χωριό Γιαννάδες και τα γειτονικά σε αυτό αξιοθέατα

Το χωριό Γιαννάδες βρίσκεται χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου, ενώ μπροστά του απλώνεται το λιβάδι του Ρόπα. Η πανοραμική θέα του λιβαδιού και της ευρύτερης περιοχής, δεσπόζει σε κάθε σημείο του χωριού με χαρακτηριστικό σημείο την πλατεία του. Εντός του χωριού, στα γραφικά δρομάκια διακρίνονται σημεία του παρελθόντος, ιδιαίτερα της εποχής της ενετοκρατίας. Χαρακτηριστικό δείγμα της περιόδου αυτής είναι τα πέτρινα τοξοειδή βόλτα (πύλες), όπως και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου με το σκαλιστό ανάγλυφο τέμπλο και το πέτρινο καμπαναριό.

Ο οικισμός παλαιότερα βρισκόταν σε άλλο σημείο, εκεί όπου βρίσκεται σήμερα η εκκλησία της Παναγίας της Παλαιοχωρίτισσας. Χαρακτηριστικό της εκκλησίας η οχύρωσή της, σημάδι που αναφέρεται ως αποτέλεσμα των πειρατικών επιδρομών στην περιοχή, που ήταν και ο λόγος –σύμφωνα με την παράδοση- για την μετακίνηση του χωριού σε άλλο σημείο.

Στη δυτική πλευρά του χωριού υπάρχουν απόκρημνα τοπία πάνω από τη θάλασσα, υπάρχει δίκτυο μονοπατιών που καταλήγουν σε αυτά, ενώ τρία από αυτά καταλήγουν στις παραλίες Αντίψος, Γυαλί και την μικρότερη Κρούζα.

Νοτιότερα από τις παραλίες αυτές απλώνεται η παραλία των Έρμόνων και το ποτάμι που χύνεται στη θάλασσα. Εδώ ο μύθος θέλει να γίνεται η συνάντηση Οδυσσέα-Ναυσικάς, όπου και αναβιώνετε τα τελευταία χρόνια το γεγονός με θεατρική παράσταση. Επίσης στην περιοχή έχει ανακαλυφθεί ένας παλαιολιθικός οικισμός.

Στην περιοχή του Αντίψου, στο σημείο που προεκτείνεται βαθύτερα προς τη θάλασσα, υπάρχει ένας βράχος που ονομάζεται "Τούρκος". Μοιάζει με γιγάντιο άνθρωπο που φορά ογκώδες πανωφόρι και μυτερό σκουφί. Ο τοπικός μύθος θέλει να είναι τούρκος που μαρμάρωσε, πηγαίνοντας να κλέψει την εκκλησία της Παναγίας της Αμπερίτισσας. Η Παναγία λένε, διαβλέποντας τον σκοπό του τον μαρμάρωσε σε αυτό το σημείο. Το φυσικό γύρο απ' το ναό είναι θεσπέσιο. Ο οικισμός των Γιαννάδων σήμερα διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τα παραδοσιακά του στοιχεία, παρουσιάζοντας και τις οικιστικές παρεμβάσεις προσαρμογής στις σύγχρονες ανάγκες.

• Τα χωριά Γαστούρι, Χλωμός, Ριγγιάδες

Το χωριό Γαστούρι με αρχοντικά και δρομάκια που θυμίζουν την παλιά καλή Κέρκυρα είναι ένας από τους οικισμούς που αξίζει κάποιος να το επισκεφθεί. Από εδώ «κατάγεται» και μια από τις 20 φιλαρμονικές του νησιού, η φιλαρμονική με το όνομα "Ομόνοια" που ιδρύθηκε το 1898.

Ανάμεσα στα χωριά Μεσσογγή και Αργυράδες αν ακολουθήσει κάποιος τις ταμπέλες του δρόμου θα οδηγηθεί σε ένα από τα ομορφότερα χωριά της Κέρκυρας, τον Χλωμό. Αξίζει μια στάση στην εκκλησία του Ταξιάρχη, για να θαυμάσει κανείς την εξαιρετική θέα προς τη θάλασσα. Η βόλτα στα στενά του μεσαιωνικού κάστρου που βρίσκεται εκεί είναι το ίδιο συναρπαστική.

Οι Ριγγλάδες αποτελούν οικισμό της Λευκίμης. Έχουν βυζαντινή καταγωγή και πήραν το όνομά τους από την οικογένεια Ρίγγλη που κατοικούσε εκεί κατά τον μεσαίωνα. Ανάμεσα στα σπίτια του χωριού υπάρχουν πολλά όμορφα αρχοντόσπιτα που συνδυάζουν την ενετική και νεοκλασική αρχιτεκτονική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της μελέτης αυτής.

Η έρευνα χαρακτηρίζεται ως ποιοτική έρευνα καθώς, αφορά σκέψεις, επισημάνσεις, ενέργειες, συμπεριφορές και στάσεις των τοπικών φορέων της Κέρκυρας όσον αφορά τον τουρισμό, με έμφαση όμως στο κομμάτι των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Λόγω του ποιοτικού της χαρακτήρα η έρευνα περιορίζεται σε έναν σχολιασμό του τι ειπώθηκε από τους φορείς. Τα άτομα που συμμετείχαν ήταν δέκα.

4.1 Αποτελέσματα έρευνας με δείγμα τοπικούς φορείς της Κέρκυρας

Σύμφωνα λοιπόν με την ποιοτική έρευνα που διεξάχθηκε οι ερωτήσεις και τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Η έρευνα ξεκινά με ερώτηση που αφορά τις προσπάθειες που έχουν γίνει στο νησί για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Όσον αφορά “τη διαφυγή” από το κλασικό μοντέλο τουρισμού που επικρατεί στην Ελλάδα (μαζικός) το 20% των ερωτηθέντων ήταν αρνητικοί. Απάντησαν ότι από μέρους τους δεν έχει γίνει απολύτως καμία προσπάθεια. Μερικοί από τους λόγους που αναφέρθηκαν για αυτή τους την αδράνεια είναι η έλλειψη κονδυλίων από το κράτος και η έλλειψη οργάνωσης από μέρους των φορέων. Απ’ την άλλη ένα 80%, η πλειοψηφία δηλαδή, απάντησε ότι έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού. Ορισμένες απ’ τις μορφές τουρισμού που αναφέρθηκαν μεταξύ άλλων ήταν: περιπατητικός-φυσιολατρικός, θρησκευτικός, αγροτουρισμός και πολιτισμικός.

Όσον αφορά αν έχουν γίνει προσπάθειες για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εποχικότητας στην Κέρκυρα και ποιες είναι αυτές, αναφέρθηκε από το 40% ότι έχουν γίνει προσπάθειες οι οποίες συνδέονται με όσα ειπώθηκαν παραπάνω. Δηλαδή μέσω προσπάθειας για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μιας και αυτή είναι η μόνη λύση για άμβλυνση της τουριστικής περιόδου. Αντίθετα ένα ακόμα ίδιο ποσοστό 40% απάντησε ότι είχαν γίνει προσπάθειες παλαιότερα είτε σε συνεργασία με τους tour operators είτε αυτόνομες, αλλά δεν ευδοκίμησαν. Τέλος ένα 20% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν έχουν γίνει προσπάθειες.

Σε ερώτηση που αφορά το πρόβλημα της εξάρτησης από τους tour operators και το κατά πόσο έχουν γίνει προσπάθειες για απεξάρτηση και με ποίο τρόπο, η απάντηση του 50% ήταν ότι έχουν γίνει προσπάθειες οι οποίες όμως δεν απέδωσαν καρπούς. Ένα 30% απάντησε ότι δεν έχουν γίνει καθόλου προσπάθειες και μόνο το 20% ισχυρίστηκε ότι γίνεται προσπάθεια μέσω σύνδεσης των κρατήσεων με internet και μέσω ενοποίησης των ξενοδοχείων της Κέρκυρας σε ότι αφορά την προώθησή τους στο εξωτερικό.

Ένα άλλο ερώτημα που τέθηκε είναι το κατά πόσο υπάρχουν ανεκμετάλλευτες περιοχές στην Κέρκυρα που να προορίζονται για μελλοντική τουριστική ανάπτυξη, και αν ναι για ποιάς μορφής ανάπτυξη προορίζονται. Η απάντηση όλων των ερωτηθέντων ήταν θετική. Σίγουρα υπάρχουν ανεκμετάλλευτες περιοχές για μελλοντική ανάπτυξη, πιο συγκεκριμένα όμως, το 30% απάντησε ότι οι περιοχές που υπάρχουν προορίζονται αποκλειστικά και μόνο για εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ενώ όσον αφορά τον μαζικό πρέπει να διορθωθούν οι ήδη υπάρχουσες. Το 50% είπε ότι υπάρχουν περιοχές που προορίζονται συγκεκριμένα για φυσιολατρικό, αγροτουρισμό και περιπατητικό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στο οποίο αναφέρθηκαν είναι ο ορεινός όγκος της Κέρκυρας ο οποίος έχει ήδη μπει στο πρόγραμμα αγροτουρισμού. Στο σημείο αυτό διαπιστώνουμε ότι δεν είναι τυχαίο που ένα τόσο μεγάλο ποσοστό αναφέρθηκε στη φύση και σε μορφές τουρισμού που σχετίζονται με αυτή. Αυτό σημαίνει ότι το ανεκμετάλλευτο φυσικό τοπίο της Κέρκυρας μέσω φυσικά της αειφόρου ανάπτυξης θα μπορούσε να προσφέρει πολλές δυνατότητες και ευκαιρίες στον τουρισμό της Κέρκυρας και στην ανάδειξή του. Τέλος το 20% ανέφερε ότι ανεκμετάλλευτες περιοχές σίγουρα υπάρχουν αλλά πρέπει να υπάρχει και η κατάλληλη υποδομή για την ανάπτυξη τους, πράγμα που δεν υφίσταται λόγω έλλειψης κονδυλίων. Επίσης επισημάνθηκε ότι πρέπει να προσδιοριστούν τα κριτήρια μέσω των οποίων η ανάπτυξη των περιοχών αυτών να είναι αειφορική.

Όσον αφορά την κατάσταση της Κέρκυρας σε σχέση με τον κύκλο ζωής του τουριστικού προϊόντος, εδώ οι απόψεις δίστανται. Έτσι το 20% απάντησε ότι η Κέρκυρα βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης, το 10% απάντησε πως βρίσκεται σε στάδιο ωρίμανσης, το 50% που ήταν και η πλειοψηφία απάντησε πως το κερκυραϊκό προϊόν βρίσκεται σε κορεσμό και τέλος το 20% που απέμεινε απάντησε πως βρίσκεται σε στάδιο παρακμής.

Στην ερώτηση που αφορά τα προβλήματα του κερκυραϊκού τουρισμού, πολλά ήταν τα προβλήματα που αναφέρθηκαν και ο κάθε ερωτώμενος επισήμανε πάνω από ένα πρόβλημα. Τα προβλήματα αυτά και τα ποσοστά τους ήταν τα ακόλουθα: 46,6% πρόβλημα με τις υποδομές (που είναι και το πρόβλημα με το μεγαλύτερο ποσοστό), 33,3% έλλειψη παιδείας στον τουρισμό, 26,6% κρατική αδιαφορία, 20% προβλήματα

λόγω «γερασμένων» καταλυμάτων, 13,3% κυκλοφοριακό, 13,3% προβλήματα λόγω εξάρτησης από τους tour operators.

Τέλος σε ερώτηση κρίσεως όσον αφορά την ανάγκη αντικατάστασης του κλασικού ελληνικού προϊόντος, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλαδή το 80% απάντησαν πως σαφώς υπάρχει ανάγκη αντικατάστασης του ήδη κορεσμένου προϊόντος που πουλάμε τόσα χρόνια. Όσον αφορά την προτεινόμενη λύση, η απάντηση που δόθηκε από όλους ήταν η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με στόχο την αιεφόρο ανάπτυξη, και την προσέλκυση ποιοτικότερων τουριστών από αυτούς του μαζικού. Ωστόσο υπήρχε και ένα 20% των ερωτηθέντων όπου ανέφεραν ότι πρωταρχική τους ανάγκη είναι να στηρίξουν το υπάρχον τουριστικό μοντέλο διότι αυτό είναι το δυνατό σημείο του ελληνικού τουρισμού.

4.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πίνακας 2.8 Βασικά συμπεράσματα έρευνας.

46%	Είναι το ποσοστό που λαμβάνει το μεγαλύτερο πρόβλημα του νομού που σύμφωνα με τους τοπικούς φορείς, εντοπίζεται στις υποδομές.
50%	Των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι σύμφωνα με τον κύκλο ζωής του τουριστικού προϊόντος, η Κέρκυρα βρίσκεται στο στάδιο του κορεσμού.
80%	Έχουν τη διάθεση και την ανάγκη για αντικατάσταση του προϊόντος της Κέρκυρας με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, και έχουν κάνει προσπάθειες προς αυτήν τη κατεύθυνση.

Πηγή: Φορείς τουρισμού Κέρκυρας.

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, τα βασικά συμπεράσματα που βγαίνουν από την έρευνα αυτή είναι ότι ο νομός αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που χρίζουν άμεσης αντιμετώπισης, το σοβαρότερο εκ των οποίων εντοπίζεται στις υποδομές (46%). Όσον αφορά τη φάση του κύκλου ζωής του τουριστικού προϊόντος, το 50% των φορέων απάντησαν ότι η Κέρκυρα βρίσκεται σε στάδιο κορεσμού. Τέλος όσον αφορά το κομμάτι των εναλλακτικών μορφών τουρισμού που είναι και το κύριο θέμα που εξετάζεται, απ'την έρευνα διαφαίνεται ότι οι κερκυραίοι έχουν τη διάθεση να αλλάξουν το κλασικό ελληνικό προϊόν με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού απλά δεν έχουν τα μέσα και ίσως τη γνώση να το κάνουν. Παρόλα αυτά η προσπάθεια και η καλή διάθεση

από πλευράς τους υπάρχει, και αυτό είναι ένα θετικό στοιχείο και μια καλή αρχή για να οδηγηθεί το νησί από την ποσότητα στην ποιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.

Συμπερασματικά και κάνοντας την αποτίμηση των όσων ειπώθηκαν παραπάνω για το νησί της Κέρκυρας συμπεραίνουμε ότι το νησί ζει και προχωράει από τον τουρισμό και τις συναφείς με αυτόν παραγωγικές δραστηριότητες.

Ωστόσο, η απερίσκεπτη θέσπιση νόμων από το ελληνικό κράτος για την όσο το δυνατών ταχύτερη ανάπτυξη του τουρισμού, ο κακός σχεδιασμός και γενικά η πολιτική που ακολουθήθηκε κατά τη διάρκεια της δημιουργίας του τουριστικού προϊόντος «Κέρκυρα» ήταν χωρίς έναν μακροχρόνιο σχεδιασμό και οργάνωση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η Κέρκυρα στις μέρες μας να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα (κεφάλαιο 2) σαν τουριστικός προορισμός και να έχει φτάσει σε σημείο κορεσμού.

Είναι αναγκαίο όλοι να καταλάβουν ότι τα οφέλη από τον τουρισμό έρχονται μακροχρόνια και όχι βραχυπρόθεσμα, κερδοσκοπικά και με προχειρότητα. Η ουσιαστική και ριζική επίλυση των προβλημάτων του τουριστικού τομέα απαιτεί μακροχρόνιες προσπάθειες και σημαντικούς πόρους. Ωστε παράλληλα με έναν τέτοιο σχέδιο για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα και συντονισμένες προσπάθειες όλων των ενδιαφερομένων φορέων, να επιτευχθεί η ταχεία αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος και η αλλαγή της τουριστικής εικόνας της Κέρκυρας.

Όλοι πρέπει να κατανοήσουν μια για πάντα ότι το τουριστικό μοντέλο που εφαρμόστηκε στη χώρα μας στο παρελθόν, το μοντέλο του μαζικού τουρισμού και της άναρχης τουριστικής δόμησης και ανάπτυξης έχει τελειώσει οριστικά. Υποκαθίσταται δυναμικά σε ετήσια βάση από την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης.

Από την ανάλυση που έγινε παραπάνω μπορεί να συνταχθεί το συμπέρασμα ότι η Κέρκυρα με τις πολυάριθμες δυνατότητες της και τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα μπορεί να στηρίξει πολλές απ' τις νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Η Κέρκυρα έχει όλα τα προσόντα έτσι ώστε να κατέχει εξέχουσα θέση σε αυτό το διαρκώς αναπτυσσόμενο τουριστικό τοπίο, και οι λόγοι δεν είναι άλλοι από τα έντονα στοιχεία που καθορίζουν και διαμορφώνουν την ιδιαίτερη ταυτότητά της. Στόχος της από εδώ και στο εξής είναι η «εκμετάλλευση» όλων των πλεονεκτημάτων που και αναλύθηκαν παραπάνω(φυσικό περιβάλλον, ιστορία, πολιτισμός, μουσική παράδοση, αρχαιολογικοί χώροι, ήθη και έθιμα) για την προώθηση όλων των θεματικών τουριστικών μορφών. Ενώ ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ξεχωριστή θέση που κατέχουν οι εκδηλώσεις θρησκευτικού περιεχομένου οι οποίες

πραγματοποιούνται με ιδιαίτερη ευλάβεια και σεβασμό προς τιμήν του πολιούχου Αγίου Σπυρίδωνα, αλλά και εκείνες του Πάσχα.

Η σύνθεση όλων αυτών και ο συνδυασμός τους καλύπτουν όλα τα είδη εναλλακτικού τουρισμού, δίνοντας τη δυνατότητα στον επισκέπτη να επιλέξει, να συνδυάσει και να μαγευτεί από την Κέρκυρα.

Συνεπώς, εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι η καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας, μέσω κοινής συνεργασίας κρατικών φορέων, ιδιωτών και κατοίκων, για βελτίωση και αναβάθμιση στις υποδομές και στην παροχή υπηρεσιών, προς όφελος των επισκεπτών αλλά και των μόνιμων κατοίκων.

Βασικός στόχος πρέπει να είναι η ανάπτυξη και προώθηση του νομού μέσα από το στοιχείο που ανέκαθεν τον χαρακτηρίζει περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο, εκείνο του πολιτισμού, της τέχνης και της κουλτούρας.

Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (δηλαδή η ισοκατανομή των τουριστών και της τουριστικής δραστηριότητας σε όλους τους μήνες του έτους), με ταυτόχρονη ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους. "Τουρισμός για όλες τις ηλικίες, 12 μήνες το χρόνο" είναι το σύνθημα.

Τελειώνοντας, ένα είναι το βασικό συμπέρασμα όσων παρουσιάστηκαν στη μελέτη αυτή. Ο τουρισμός όπως τον γνώρισαν οι γονείς μας έχει τελειώσει. Τα νέα μοντέλα και οι νέες τάσεις απέναντι σε αυτό το τόσο ευπαθές προϊόν χρειάζονται ριζικές λύσεις που αφενός θα δίνουν τη δυνατότητα για την εφαρμογή ευέλικτων στρατηγικών, ανάλογα με τα προβλήματα που παρουσιάζονται και αφετέρου θα προστατεύουν αυτό που έγινε πια παγκόσμιο αντικείμενο φροντίδας και προσοχής, το περιβάλλον (Ρίγγας 2003)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Κέρκυρα όπως διαπιστώθηκε παραπάνω, είναι ένα νησί όπου θα μπορούσε να υποστηρίξει αρκετές εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Ακόμα όπως διαπιστώθηκε απ'την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, και οι ίδιοι οι Κερκυραίοι έχουν την ανάγκη για αλλαγή πορείας μέσα από την ανάπτυξη διαφόρων μορφών τουρισμού. Για την ανασυγκρότηση λοιπόν της τουριστικής ανάπτυξης και τη χρήση εναλλακτικών προτύπων, πρέπει να ακολουθηθούν συγκεκριμένες φάσεις σχεδιασμού. Ενδεικτικά κάποιες προτεινόμενες ενέργειες για τη διαφοροποίηση του υπάρχοντος τουριστικού προϊόντος είναι οι ακόλουθες:

-Έρευνες αγοράς και μελέτες σχετικά με τη ζήτηση συγκεκριμένων μορφών τουρισμού για την Κέρκυρα.

-Δημιουργία υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού που μπορεί να αναπτύξει και να αξιοποιήσει η Κέρκυρα. Ορισμένα παραδείγματα αναγκαίων υποδομών ανάλογα με την κάθε μορφή τουρισμού είναι τα ακόλουθα:

- Δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων με σεβασμό στην αρχιτεκτονική της κάθε περιοχής.
 - Δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων αναψυχής (αθλητικός τουρισμός).
 - Δημιουργία κέντρου ιστιοπλοϊκών σκαφών που να διαθέτει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, ασφάλεια, στελέχωση, τεχνική βοήθεια και υποστήριξη (θαλάσσιος τουρισμός).
 - Δημιουργία μονοπατιών σε ανεκμετάλλευτες περιοχές για την ανάπτυξη περιπατητικού τουρισμού.
 - Δημιουργία ξενώνων, πάντα με σεβασμό προς το περιβάλλον, σε φυσικές περιοχές μακριά από τις δραστηριότητες του μαζικού τουρισμού για την εξυπηρέτηση των φυσιολατρικών τουριστών και των οικοτουριστών.
 - Ανασύλωση παραδοσιακών οικισμών καταστόντας τους επισκέψιμους, για την ανάπτυξη πολιτιστικών οικοτουριστικών δραστηριοτήτων.
- Συστηματική προβολή της Κέρκυρας όσον αφορά συγκεκριμένες δραστηριότητες και συγκρότηση ιδιαίτερης διαφημιστικής εικόνας.
- Πρωώθηση προγραμμάτων για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Αειφόρος χρήση των φυσικών πόρων.
- Δράσεις για την προστασία και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

-Αξιοποίηση και συνεχής βελτιώσεις των οδικών έργων, καθώς έτσι περιορίζονται οι χρόνοι μετάβασης και διευκολύνονται οι μετακινήσεις των τουριστών.

-Συνεργασία κατοίκων, κρατικών και ιδιωτικών φορέων.

-Εφαρμογή προγραμμάτων που θα προσανατολίζονται προς τη μεγαλύτερη κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού σε συγκεκριμένες μορφές τουρισμού π.χ εκπαίδευση ειδικών οδηγών-ξεναγών για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει απτή μελέτη αυτή είναι ότι οι βάσεις σε θέματα προϊστορίας και φυσικών πόρων έχουν χαριστεί απλόχερα στους Κερκυραίους, όπως και σε όλη την Ελλάδα. Συνεπώς το μόνο που απομένει είναι η σωστή και όχι η αλόγιστη εκμετάλλευσή τους. Αν θέλουν οι Κερκυραίοι να θεωρούνται συνεχιστές του Ξένιου Δία και να φέρουν πίσω τον ποιοτικό τουρίστα, οφείλουν να επινοήσουν και να προωθήσουν καινοτομίες που να συμβαδίζουν με την εποχή τους.

Ο τουρισμός μέσα από διάφορες πολιτικές μπορεί και πρέπει να αποτελέσει μέσο ανάδειξης και όχι μοχλό άμβλυνσης των περιφερειακών ανισοτήτων της ελληνικής επικράτειας, αλλά και να δώσει το ερέθισμα στην ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας μέσω ορθολογικού σχεδιασμού, με την ενεργό συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, συμβάλλοντας έτσι στον επαναπροσδιορισμό της τουριστικής δραστηριότητας της χώρας.

